

ПРАВОСЛАВЉЕ

НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

Број 1211 Цена 90 динара 2,5 KM 1. септембар 2017. године

Епископ миљевски
г. Атанасије (Ракита)

Епископ нишки
г. Арсеније (Главчић)

У овом броју:

| Поводом почетка нове школске године | У служби Богу и роду | Непрекинути трагови у времену | Устоличен Епископ миљевски г. Атанасије (Ракита) | Устоличен Епископ нишки г. Арсеније | Прича о бесомучном Гадаринцу | Живот Срба у Румунији | Православље је хроничар народне судбине | Дом православног образовања у САД | Оно што јесмо је од духа | Богољубива историја | Византијско хришћанство средњовековне Малте |

ISSN 0555-0114

Реч-две уз насловну страну

Поводом почетка нове школске године

„Ко има будућност, има младе.“

Ернест Блох

Недавно сам у *Политици* (6. јул) прочитao текст под насловом „*Будућност Србије у ојледалу демографије – Долази време Луке и Софије*“. Аутор Катарина Ђорђевић, између остalog, пише: Децу рођену у овој декади 21. века демографи називају „алфа генерацијом“. За ову генерацију стручњаци кажу да ће раније научити да се служе компјутерским мишем него ножем и виљушком. Они ће радије писати него причати и чешће ће комуницирати са особама „online“ него са својим укућанима. Први мобилни добиће у деветој години живота, што је за четири године раније од представника „зет“ генерације, у коју спадају рођени између 2000. и 2010. Психолог Спомена Милачић додаје да ће припадницима „алфа“ генерације породица бити мање важна него претходним генерацијама. Извесно је да ће више ценити материјалне него духовне вредности, а виртуелни пријатељи биће им важнији од породичног ручка.

Ово доводи до закључка да генерације младих људи унезверено траже смисао и наду. Изгледа ми да је нада за њих недокучива мета. Њихови родитељи усмеравају своју наду не ка Цркви и Богу, него према економији и политици. Међу-

тим, деца су паметна. Она врло добро виде да је економија нестабилна, а политика несигурна. Увек је тако и било. За њих будућност не изглеђа сјајно. И онда се дешава оно чега се плашимо – да су они, наша деца и млади, најсрећнији у њиховом свету, виртуелном.

Чему се ми, заједно са њима, можемо надати ако наши млади (не)виде будућност? Чини ми се да се надају и стреме само и једино ка „моменту страсти“, јер је „*срећа краљ момената*“, кажу психологи. Млади схватају задовољство онако како им свет појашњава ту реч. Куповина, забава, друштвене мреже... Међутим, то задовољство траје кратко. Задовољство је трен, и то је тај (по)бег од реалности у којој млади живе. Где је нада? Где је њихов смисао? Млади чекају одговор...

Свети апостол Павле у Посланици Колошанима (2, 8) пише: „*Пазиште да вас ко не обмане философијом и йразном преваром, ио предању људском, ио науци свешта, а не ио Христу, јер у Њему обишаја сва јуноћа Божанства јелесно.*“ Чврсто верујем да је младима данас прекопотребна Реч Божја, реч благе вести. Само и једино Христос може да пружи смисао нашим животима,

као и животима наше деце. Једном су ме деца питала: „Где живи Бог?“ На првом месту у нама, па онда у Цркви, Светој Литургији, Светим тајнама и у благочестивим људима. Несумњиво, млади су саставни део Цркве, Тела Христовог. Ако изолујемо младе од Цркве, не само да они губе на спасењу, него и ми губимо на дељењу њиховог искуства са нама. Тада их несвесно учимо да је Црква само за одрасле. Ако их као децу не доводимо у храм, ми им шаљемо поруку да Црква још увек није за њих, као да је нису дорасли?! Млади су витални део Цркве!

Протопрезвитер Петрик Рирдон, у својој књизи „Христос у Псалмима“, тумачећи 56. псалам, пише: „Наше поверење у Бога је бескрајно. То није само ствар нашег поверења у Бога у току тренутне невоље, већ је то предаја Његовој бризи свега што нас очекује, будућности која је, иако нама непозната, већ Богом виђена. Ово је Бог од кога нас нико не може одвојити, „ни смрт, ни живот, ни анђели, ни поилаварства, ни сile, ни садашњост, ни будућност, ни висина, ни дубина, ниши икаква друга твар“ (Римљ. 8, 38–39).“ Таквог Бога о коме говори Апостол, треба држати у срцу и не дозволити да нас и нашу децу било шта одвоји од Њега и Цркве.

Деца гледају у нас. Својим искуством и искуством Цркве морамо им дати смисао животу. Не смејмо се затворити у меланхолију своје животне проблематике. Морамо имати живота у себи како бисмо ту животст дали младима. Стога, устанимо, погледајмо око себе, поведимо младе са нама и надајмо се.

На насловној страници овог броја налазе се две фотографије новоусточичених епископа Српске Православне Цркве. Њихово постављење на катедре поверили им епархија збило се током месеца августа. У Девету недељу по Духовдану (6. августа) усталичен је новоизабрани Епископ милешевски Атанасије (Ракита). Недељу дана касније, 13. августа, усталичен је новоизабрани Епископ нишки Арсеније (Главчић). У овом броју *Православља* налази се више детаља, као и извештаји о наведеним усталичењима. Такође, у овом броју Вашу пажњу скрећемо на следеће текстове: Теодорит Кирски, „Бољубива историја (Пролој)“ у преводу Лазара Нешића; Олга Благојевић, „О изазовима превођења текстова Светога Писма“; Милош Павловић, „Заборављени великан српске историје – отац Мишрофан Машић“; Александар Раковић, „Византијско хришћанство средњовековне Мал-

ПРАВОСЛАВЉЕ

НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

Епископ милешевски
г. Атанасије (Ракита)

Епископ нишки
г. Арсеније (Главчић)

У овом броју:

| Поводом почетка нове школске године | У служби Богу и роду | Непрекинути трагови у времену | Усталичен Епископ милешевски г. Атанасије (Ракита) | Усталичен Епископ нишки г. Арсеније | Прича о бесомучном Гадаринцу | Живот Сраба из Румуније | Православље је хроничар народне судбине | Дом православног образовања у САД | Оно што јесмо је од духа | Богољубива историја | Византијско хришћанство средњовековне Малте |

ше“; протопрезвитер Зоран Андрић, „Клаудија Цеј: Сукоб о инвестиштури“, затим на разговор саprotoјерејем-ставрофором Драганом Терзићем, једним од уредника *Православља* (разговор је обавила Славица Лазић), те обраћање Злате Коцић са примања „Златног крста кнеза Лазара“ у Грачанице, о Видовдану 2017. г. („Оно што јесмо је од духа“) и текст о Саборној цркви у Чикагу...

Свима ћацима, директорима, учитељима, наставницима и професорима предшколских установа, основних и средњих школа желимо успешну и благословену Нову школску годину.

Искрено,

Грађањ Д. Бакшић

У служби Богу и роду

Протојакон Дамјан Божић

Уторак, 1. август

Негова Светост Патријарх српски г. Иринеј началствовао је 1. августа 2017. године евхаристијским сабрањем у Цркви Вазнесења Господњег у Београду. Саслуживали суprotoјереј Ново Гојић, презвитери Арсеније Арсеневић, Михајло Вукчевић и Срећко Богићевић, протојакон Стеван Рапајић, као и ђакони Драган Танасијевић, Бошко Савић и Радомир Чворо. Током богослужења Патријарх је рукоположио ђакона Радомира Чвора у чин презвитера.

Среда, 2. август

Негова Светост Патријарх српски г. Иринеј началствовао је 2. августа 2017. године Светом Архијерејском Литургијом у Храму Светог пророка Илије у Миријеву. Овогодишњи домаћини храмовне славе били су г. Ненад Николић и чланови Удружења грађана Миријева са породицама. Патријарх је подсетио благочестиви верни народ да је Свети пророк Илија измолио благослов од Бога на гори Кармил, прорекао казну за цара безаконика који је отео виноград, и јавио се на гори Тавору Господу нашем. – Он је истинити пророк који је учио свој народ истини и правди и реч његова је допрла до свих нас кроз записану Реч Божију у Старом и Новом Завету, поручио је Његова Светост.

Субота, 5. август

Негова Светост Патријарх српски Иринеј служио паастос поводом обележавања Дане сећања на страдале и прогнане Србе у војно-полицијској акцији Хватске „Олуја“, у којој је убијено 2.000, а пртерано више од 200.000 Срба. Државна манифестација посвећена обележавању одржана је 4. августа 2017. године у Ветернику код Новог Сада. Обележавању је присуство-

вао Епископ бачки Иринеј, председници Републике Србије и Републике Српске, председница Владе Србије, министри, као и избегли и прогнани Срби, чланови породица страдалих у „Олуји“ и бројни грађани, пренела је инфо служба СПЦ.

Недеља, 6. август

Негова Светост Патријарх српски Иринеј началствовао је Светом Архијерејском Литургијом у манастиру Милешеви где је обављен свечани чин устоличења Владике Анастасија (Раките) у трон Епископа милешевских, у присуству више архијереја СПЦ, представника државних власти, представника Исламске заједнице Србије и многоbroјног верног народа.

Среда, 9. август

Негова Светост Патријарх српски Иринеј началствовао је на празник Светог великомученика Пантелејмона, у миријевској цркви њему посвећеној, Светом Архијерејском Литургијом. После Свете Литургије уследио је пригодан културно-уметнички програм хришћанске групе „Милица Костић“. Кум славе је био Данило Скулић.

Петак, 11. август

Негова Светост Патријарх српски г. Иринеј примио је др Душицу Бојић, директора Историјског музеја Србије, професора др Момчила Павловића, директора Института за савремену историју и др Ратомира Миликића, научног сарадника Института за савремену историју. Гости су изразили благодарност Предстојатељу Српске Православне Цркве за срдачан пријем током којег су разговарали о неопходности да се одржава висок ниво посвећености научним про-

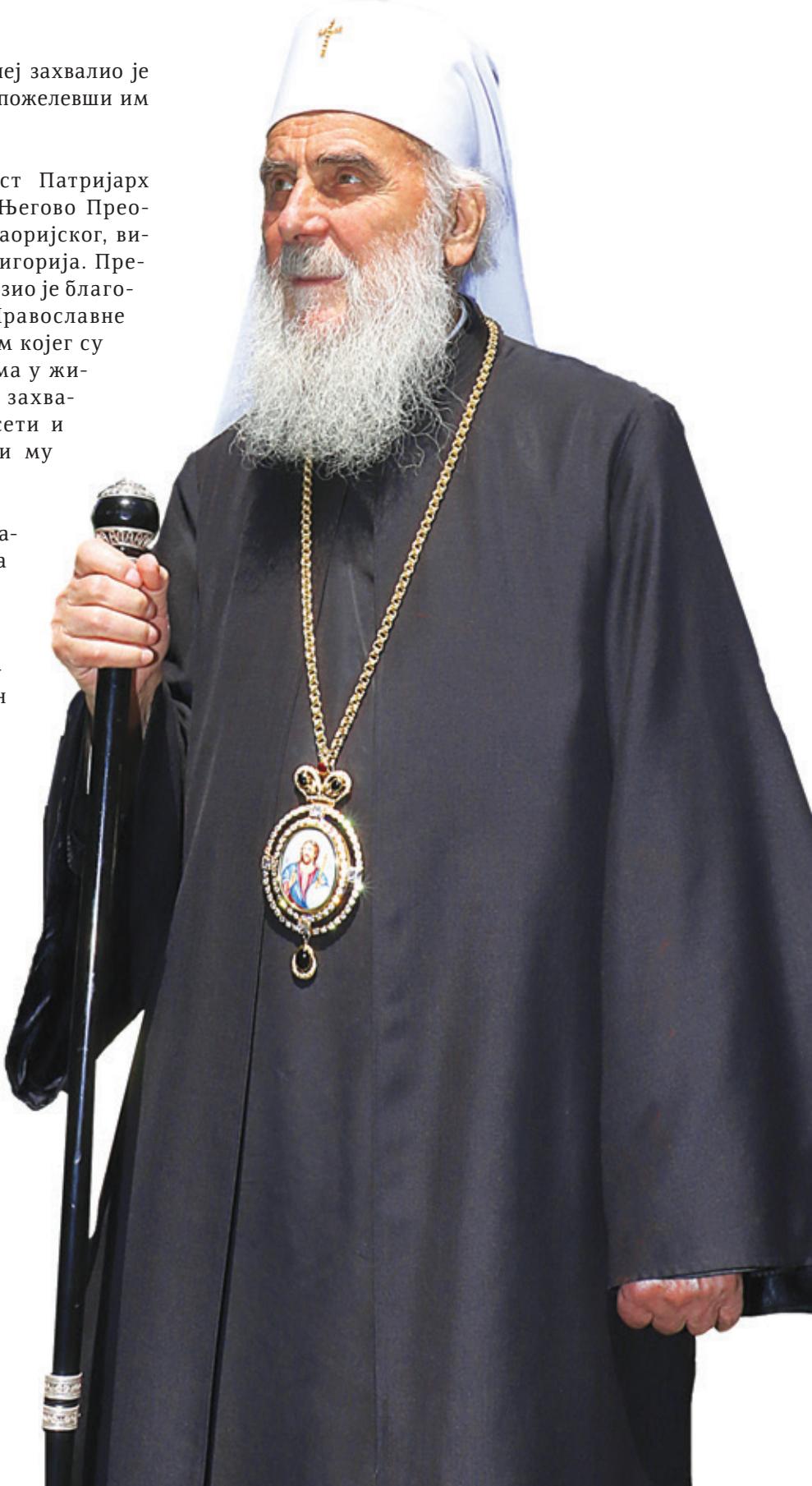
јектима. Патријарх српски г. Иринеј захвалио је уваженим гостима на овој посети пожелевши им свако добро од Господа.

Истог дана, Његова Светост Патријарх српски Иринеј примио је Његово Преосвештенство Епископа месаоријског, викара Архиепископа кипарског Григорија. Преосвећени Владика Григорије изразио је благодарност Предстојатељу Српске Православне Цркве на срдачном пријему током којег су разговарали о актуелним појавама у животу Цркве. Патријарх Српски је захвалио уваженом госту на овој посети и указом поштовању, пожелевши му свако добро од Господа.

Yпоследњим часовима Патријарх Иринеј саставо се са Надбискупом београдским г-дином Станиславом Хочеваром. Надбискуп Хочевар изразио је благодарност Предстојатељу Српске Православне Цркве за срдачан пријем током којег су разговарали о неопходности да се посвети већа пажња биоетици. Патријарх српски г. Иринеј је захвалио уваженом госту на овој посети и указом поштовању, пожелевши му свако добро од Господа.

Недеља, 13. август

Негова Светост Патријарх српски Иринеј началствовао је 13. августа 2017. г. Светом Архијерејском Литургијом у Саборном храму у Нишу и том приликом увео Преосвећеног Арсенија (Главчића) у трон Епископа нишког. Свечаности су присуствовали изасланик Председника Републике Србије г. Никола Селаковић, градоначелник Ниша Дарко Булатовић, високи представници Војске Србије, јавног и културног живота Ниша. Богослужењу и инtronизацији присуствовали су апостолски нунције Лучијано Суријани и Надбискуп београдски Станислав Хочевар.

Самопроглашене власти из Приштине поново ће истаћи своју кандидатуру за улазак у УНЕСКО и тако покушати да црквено културно наслеђе присвоје и отуђе од Српске Православне Цркве и српског народа. Тим поводом подсећамо читаоце на историју и порекло косовско-метохијских светиња.

Непрекинути трагови у времену

Из древне историје Рашкопризренске епархије

С. Круйниковић

Јустинијану Приму основао је цар Јустинијан 535. године. Тим именом је Јустинијан назвао град који је подигао у свом завичају и у коме је била резиденција новог архиепископа. Како је код византијског историчара Прокопија остао сачуван детаљан опис града Јустинијане Приме, научници су запазили упадљиво слагање Прокопијевог описа са откопинама тзв. Царичиног града код Лебана, те данас многи сматрају да је ту била Јустинијана Прима. Под њену јурисдикцију је потпао и Призрен – *српски Цариград*, како је народ звао овај град.

Како није могао да подручје Солунског викаријата потчини цариградском патријарху, цар се нагодио са Папом Вигилијем да се Солунски викаријат подели и да се оснује нова самостална архиепископија. У њен састав ушле су обе Дакије, Горња Мезија (северна Србија), Дарданија (данас Призрен, Хвосно, Приштина и Скопље), Превалис (Црна Гора и Захумље), Македонија Секунда и део Паноније (Срем и Бачка). Ову територију одредио је цар 545. својом новелом према договору са Папом Вигилијем. Архиепископа Јустинијане Приме бирају и рукополажу подручни епископи. Он је само номинално признавао римску столицу, а у пракси није се то ни у чему осећало, већ је Јустинијана Прима била самостална Црква. За аутокефалну признао ју је и V Васељенски Сabor 553. године. Постојање ове аутокефалне Цркве прекинуто је у њеном најбољем цветању – на прелазу из VI у VII век, када су Авари и Словени пљачкали и харали по целом Балкану, разорена је поред осталих градова и Јустинијана Прима. Истовремено је нестало и њене архиепископије, чије су епархије поново потпале под папски Солунски викаријат. Папа Гргур I († 604) обраћа се већ 602. архијереју Јустинијане Приме као обичном епархијском епископу.

У VIII веку цар Лав III Исавријанац (717–741) од папске власти одузео је 732. године све земље Солунског викаријата као и Архиепископију Јустинијану Приму и потчинио их је Патријарху Константинопоља. Извесно време подручје данашње Призренске епархије било је под Бугарском Патријаршијом (927–971), која је створена за време бугарског цара Симеона (893–927).

Саборни храм Светог Ђорђа у Призрену – катедрални храм Епархије рашкопризренске (извор: Епархија рашкопризренска – <http://www.eparnija-prizren.com/>)

Пропашћу Симеоновог царства ово подручје поново је заузела Византија, а самим тим и Цариградска Патријаршија је проширила своју духовну власт. Освајањем Самуиловог царства византијски цар Василије II потпуно је уништио Бугарску Патријаршију, а уместо ње створио је 1019. г. нову аутономну Охридску Архиепископију, којој је потчињио све епископије бившег Самуиловог царства. Охридска Архиепископија добила је виши ранг и била је потчињена директно цару, одн. цар је постављао њеног архиепископа, а цариградски патријарх га је хиротонисао.

Цар Василије II је одмах по освојењу Охрида издао три повеље Архиепископу охридском Јовану, „којима је био утврђен обим Охридске архиепископије...“ према првој повељи, која је издата 1019. г., у састав Охридске архиепископије ушла је и Призренска епархија. То је уједно и први записани подatak где се помиње Призренска епархија, која ће у будућности одиграти веома важну улогу у историји Српске Православне Цркве и српског народа.

„Православље – новине Српске Патријаршије“ излазе са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја.

Издаје Информативно-издавачка установа Светог Архијерейског Синода Српске Православне Цркве.

Први број „Православља“ изашао је 15. априла 1967. године.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР:

Члан Св. Арх. Синода задужен за надзор над радом Информативно-издавачке установе Св. Арх. Синода СПЦ Митрополит загребачко-љубљански др Порфирије

Главни и одговорни уредник
Протођакон др Дамјан С. Божић

Оперативни уредник
Срећко Петровић

Секретар редакције
Снежана Крупниковић

Лектор и коректор
Ана Јокић

Фотограф
Ђакон Драган С. Танасијевић

Излази сваког првог и петнаестог у месецу, за јануар и август двоброј. Годишња претплата за нашу земљу је 1700 динара, полугодишња 850. Појединачни примерак 90 динара. Претплата за нашу земљу може се уплатити на благајни Српске Патријаршије, Краља Петра 5 или на текући рачун.

Уплате не слати поштанском упутницом!
Не слати девизне чекове!

Годишња претплата за иностранство:
Обична пошиљка је 70 USD, 70 CAD, 75 AUD, 45 EUR, 35 GBP; авионска: 90 USD, 90 CAD, 100 AUD, 60 EUR, 45 GBP.

Информативна служба:

Текући рачун динарски број:
145-4721-71 Марфин банка
Далматинска 22 Београд
Текући рачун девизни број:
Intermediary Deutsche Bank GmbH,
Frankfurt/M (BIC DEUTDEFF)
Account with inst: 935-9522-10
Marfin bank AD, Beograd (BIC LIKIRSBG)
Beneficiary: RS3514500708000135615
Informativna Izdavacka Ustanova Srpske Pravoslavne Crkve,
Kralja Petra 5, Beograd
Charges: For the account of ordering customer

Телефони:

Редакција: +381 11 30-25-116
Маркетинг: +381 11 30-25-113
Претплата: +381 11 30-25-103, 30-25-113
e-mail: pravoslavlje@spc.rs – редакција
pretplata@spc.rs – претплата
web: православље.срб: www.pravoslavlje.rs

Рукописи и фотографије се не враћају. Текстови достављени редакцији „Православља“ подлежу анонимној ревизији. Текстови и прилоги објављени у „Православљу“ представљају ставове аутора.

Сва права задржана. Свако прештампавање, копирање, умножавање, објављивање и дистрибуирање целих или делова ових новина или чланака објављених у њима забрањено је и представља повреду ауторског права и кривично дело.

Графичка припрема, слог и прелом:
Срећко Петровић
Штампа: „Политика“ А. д.

Дистрибутер: „Polydor“ д.о.о.,
Ломница 11/3/9, 32300 Горњи Милановац
тел/факс: 032/717-322, 011/2461-138

СИР – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
271.222 (497.11)
ISSN 0555-0114 = Православље
COBISS.SR-ID 16399106

Православље се штампа уз помоћ Управе
за сарадњу с Црквама и верским заједницама
Владе Републике Србије

Графичка припрема овог, 1209–1210. броја Православља,
завршена је у понедељак, 31. јула 2017. године у 7.00
часова, када је у штампу предат овај број новина Српске
Патријаршије.

ПРАВОСЛАВЉЕ 1211

- 2** Поводом почетка нове школске године
Проћођакон др Дамјан С. Божић
- 4** У служби Богу и роду
- 6** Непрекинути трагови у времену
- 8** Устоличен Епископ милешевски г. Атанасије
Зорица Зеи
- 11** Устоличен Епископ нишки г. Арсеније
Зорица Зеи
- 14** Презвитер Вук Матијашевић
Прича о бесомучном Гадаринцу
- 16** Миодраг Којић
Срби без ћирилице престају да егзистирају
на културној мапи света
- 18** Доктор Рајко Корња
Живот Срба у Румунији
- 20** Протојереј-ставрофор Драган Терзић
Православље је хроничар народне судбине
Славица Лазић
- 22** Дом православног образовања у САД
Проћођакон Дамјан Божић и А. М. Симоновић
- 24** Оно што јесмо је од духа
Златиша Коцић
- 26** Смотра духовног беседништва средњошколаца
Протојереј Владимира Замахајев и Милош Маринковић
- 28** Блажени Теодорит, епископ Кирски
Богољубива историја или О аскетском начину живљења
Превод са старојримског: Лазар Нешин
- 32** О изазовима превођења текстова Светог Писма
Олга Михајловић Блајојевић
- 34** Византијско хришћанство средњовековне Малте
др Александар Раковић
- 36** Зaborављени великан српске историје
– јеромонах Митрофан Матић
- 39** Свет књиге
- 40** Наука, уметност, култура...
- 42** Кроз хришћански свет
- 44** Из живота Цркве

На насловној страни:
**Новоустоличени епископи
Српске Православне Цркве**
фото: Ђакон Драган
С. Танасијевић

Устоличен Епископ милешевски г. Атанасије

Зорица Зеи

Његова Светост Патријарх српски г. Иринеј началствовао је 6. августа 2017. године Светом Архијерејском Литургијом у манастиру Милешеви и том приликом увео Преосвећеног г. Атанасија (Ракиту) у трон Епископа милешевских. Свечаности су присуствовали изасланик Председника Републике Србије г. Никола Селаковић, министар одбране г. Александар Вулин и министар правде гђа Нела Кубуровић.

У присуству више архијереја Српске Православне Цркве, представника државних власти, представника Исламске заједнице Србије и верног народа обављен је свечани чин устоличења Његовог Преосвештенства г. Атанасија (Раките) у трон Епископа милешевских. Његовој Светости Патријарху српском г. Иринеју саслуживали су Високопреосвећени Митрополит загребачко-љубљански г. Порфирије и преосвећена господа епископи жички Јустин, rashko-призренски Теодосије, врањски Пахомије, банатски Никанор, будимљанско-никшићки Јоаникије, изабрани бихаћко-петровачки Сергије и брегалнички Марко.

У Световазнесенском храму манастира Милешеве Патријарху српском г. Иринеју саслуживали су и архимандрити Нектарије из манастира Давидовице, Серафим из манастира Рмња, Теоктист из манастира

Сопоћана, Исаја из манастира Бијеле, игуман Теофил из манастира Глоговца, протосинђел Павле из манастира Ораховице,protoјереји-ставрофори Стојадин Павловић – директор Патријаршијске управне канцеларије, Милован Пузовић и Саво Ракита, protoјереји Влатко Голић и Михаил Подолеј из Руске Православне Цркве, protoјереј Милорад Милинковић – војни настојатељ Православног душебрижништва при Министарству одбране Оружаних снага Босне и Херцеговине, мајор протонамесник Слађан Влајић – главни војни свештеник Војске Републике Србије, ћакон Владимира Руменић, као и ипођакони Мирослав Ракоњац и Дејан Накић.

Торжественој Архијерејској Литургији присуствовали су изасланик Председника Републике Србије г. Никола Селаковић, министар одбране г. Александар Вулин, министар правде гђа Нела Кубуровић, ди-

ректор Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама др Милета Радојевић, представници општина Златиборског округа, представници Исламске заједнице Србије – директор медресе Бакије-Хануме у Пријепољу др Надир еф. Дацић и Мустафа еф. Макић из Сјенице, ректор Универзитета одбране Србије генерал-мајор Младен Вуруна, директор Медија центра „Одбрана“ пуковник Стевица Карапанчин, као и јавне личности из друштвеног и културног живота Епархије милешевске.

Верни народ, који је од раних јутарњих сати стигао у манастир Милешеву да поздрави свог новог архијереја, испунио је храм и порту и одговарао на Светој Литургији на којој су појали црквени хорови „Свети кнез Лазар“ из Прибоја под вођством г. Будимира Гардовића и „Свети краљ Владислав“ из Пријепоља под управом гђе Искрице Радоњић.

Обраћајући се сабраном народу, Патријарх српски г. Иринеј је позвао верне да новоустоличеном Епископу милешевском Атанасију пожеле добродошлицу и да га приме као свог оца и учитеља, бивајући му одани и послушни као свом архијерарху и архијереју.

Његова Светост је пожелeo Епископу милешевском г. Атанасију да следи Светог Саву и све наше Божије угоднике, стара се о свештенству и пастирима, буде им путоводитељ и чувар вере, традиције и обичаја.

Епископ будимљанско-никшићки г. Јоаникије је прочитao одлуку Светог Архијерејског Сабора о избору Преосвећеног г. Атанасија за новог архијереја Епархије милешевске.

У приступној беседи, којом се након устоличења обратио Свјатјејшем Патријарху српском г. Иринеју, архијерејима, свештенству и верном народу први

Министарка правде гђа Нела Кубуровић уручила је новоустоличеном Епископу милешевском панагију, а Владика жички г. Јустин – архијерјски штап.

Председник Општине Пријепоље г. Драгољуб Зиндовић пожелео је новом Владици милешевском успешну епископску службу на славу Господњу и ползу свих људи пријепољског краја.

Генерал Радован Илић из Оружаних снага Босне и Херцеговине пожелео је – у име свег војног свештенства, војних заповедника и војника – успешну службу новом Владици, који је за време своје епископске службе у Богом спасавању Епархији бихаћко-петровачкој био и војни епископ при Министарству одбране и Оружаним снагама Босне и Херцеговине.

У име свег свештенства и монаштва добродошлицу је изговорио и архијерејски намесник пријепољски протојереј-ставрофор Душан Јанковић.

Посебно срдачну честитку упутио је представник Исламске заједнице Србије Мустафа еф. Макић из Сјенице, који је истакао да присуство представника Исламске заједнице данашњем слављу казује да су односи Српске Православне Цркве и Исламске заједнице Србије добри. – Користим прилику да, поред срдачне честитке новоустоличеном Епископу милешевском, изразим наду да ће Владика Атанасије наставити да негује и унапређује добре односе Српске Православне Цркве и Исламске заједнице Србије, поручио је ефендија Макић и притом пожелео да живот свих житеља ових крајева буде све напреднији и успешнији.

На самом крају Свјатјејши је поручио да сваки наш лични подвиг у Господу Исусу Христу и подвиг у животу, у љубави према ближњима и браћи нашој, јесте пут који треба да следимо.

У богатом културно-уметничком програму наступили су женска изворна група „Верем“ из Пријепоља, мушка изворна група „Јабука“ из Јабуке код Пријепоља; КУД „Дабар“, КУД Дома културе у Пријепољу; изворна група при КУД „Бели Анђео“ из Београда; певачка група „Крајишићи“, гуслар Властимир Бараћ. „Пркосну песму“ је врхунски казивала Тијана Спајић.

Извор: ciih.srb

Устоличен Епископ нишки г. Арсеније

Зорица Зеџ

Његова Светост Патријарх српски Иринеј начаљствовао је 13. августа 2017. г. Светом Архијерејском Литургијом у Саборном храму у Нишу и том приликом увео Преосвећеног Арсенија (Главчића) у трон Епископа нишских. Свечаности су присуствовали изасланик Председника Републике Србије г. Никола Селаковић, градонаселник Ниша Дарко Булатовић, високи представници Војске Србије, јавног и културног живота Ниша. Богослужењу и инtronизацији присуствовали су апостолски нунције Лучијано Суријани и Надбискуп београдски Станислав Хочевар.

Торжественом Литургијом је начаљствовао Његова Светост Патријарх српски г. Иринеј, а са служивали су: Високопреосвећени Митрополит загребачко-љубљански Порфирије, преосвећена господа архијереји: нишки Арсеније, бачки Иринеј, жички Јустин, врањски Пахомије, шумадијски Јован, браничевски Игњатије, далматински Фотије, будимљанско-никшићки Јоаникије, рашко-призренски Теодосије, крушевачки Давид, славонски Јован, тимочки Иларион, полошко-кумановски Јоаким, викарни Епископ стобијски Давид.

Свјатјешем је саслуживао Епископ белоградчишки Поликарп, викар Митрополита видинског

(Бугарска Православна Црква), док су из Грчке Православне Цркве молитве са својом сабраћом архијерејима узносили високопреосвећени митрополити: Пантелејмон веријски, Георгије китруски, Јустин каламаријски и Епископ месаоријски Григорије из Кипарске Архиепископије, док је из Антиохијске Патријаршије саслуживао високопреподобни Архимандрит Прокопије Таяр.

Торжественој Литургији су присуствовали Епископ зворничко-тузлански Хризостом, новоизабрани Митрополит дабробосански, и високопреподобни Архимандрит Никодим, новоизабрани Епископ (*episcopus electus*) далматински.

У саборној Литургији саслуживали су високопредостављени архимандрити: Георгије са Свете Горе, Доситеј из манастира Липовца, др Тихон из српске лавре Студенице;protoјереји ставрофори: Милутин Тимотијевић, ректор Призренске богословије привремено у Нишу, др Зоран Крстић, ректор Богословије у Крагујевцу; као и свештеничко братство Храма Светог Саве на Врачару: јереј Предраг Продић, јереј Драган Шовљански, јереј Иван Штрбачки, јереј Далибор Стојадиновић и јереј Бранислав Кличковић. Protoјакон Игор Давидовић, ћакони Владимира Руменић и Немања Ристић, ипојакон Мирослав Ракоњац и Дејан Накић из наше Свете Цркве, као и ћакон Пантелејмон Папамануил (Грчка Православна Црква) налазили су се у ћаконском сословију.

Архијерејски намесници Епархије нишке такође су узели учешће у торжественој Литургији: protoјереј Марко Адамовић, први лесковачки; protoјереј-ставрофор Слободан Петровић, топлички; protoјереј Дејан Станковић, други лесковачки; јереј Славиша Смиљић, белопаланачки; јереј Душко Видачић, пиротски; protoјереј-ставрофор Зоран Стојановић, власотиначки; протонамесник Ђорђе Мирковић, Алексиначки; протонамесник Далибор Стефановић, јабланички; protoјереј Душко Капларевић, косанички; protoјереј Миодраг Павловић, први нишки; protoјереј Саво Крчо, други нишки; protoјереј Златко Василић, трећи нишки. Порту и Саборни храм испунило је часно свештенство Епархије нишке.

Ангелским гласовима су појали на торжественој Литургији: црквено-певачка дружина „Бранко“, хор „Свети Прокопије“ из Прокупља, хор „Свети Јован Златоуст“ из Пирота, хор „Бранко“ из Лесковца, „Вода жива“ из Ниша и хор „Свети Никола“ из Алексинца, под изузетним диригентским вођством гђе Саре Цинџаревић. Делове Свете Литургије појало је Дечји црквени хор „Бранко“ вођен диригентском руком гђе Јоване Микић.

Поздравно слово Свесрпског Патријарха

Уводећи Епископа нишког Арсенија у трон Епископа нишских, Његова Светост Патријарх српски Иринеј је у препуном храму, испуњеном верним

христољубивим народом са његовим пастирима, подсетио на историју Епархије и њене храмове и манастире, казујући и о епископској служби и њеним високим задацима.

„Увели смо у трон Епископа нишког младог Епископа, пуног вере и љубави, пре свега према Богу и према Цркви својој и народу којем ће бити пастир и духовни вођа. Молим вас да га примите као духовног пастира и духовног оца, који ће се за вас Богу молити и све вас Господу приводити...“, казао је Првојарах наше Цркве.

Свјатејши је честитао Епископу нишком Арсенију и пренео сабраном народу да ће се Владика Арсеније старати о свем свештенству и пастиви, будући руковођен једино интересима Цркве и пастве.

Одлуку Светог Архијерејског Сабора о избору Владике Арсенија за Епископа нишког прочитала је Високопреосвећени Митрополит загребачко-љубљански Порфирије.

Благодарност Епископа Арсенија

У приступној беседи устоличени Епископ нишки Арсеније је захвалио Патријарху Иринеју и свим архијерејима наше Цркве на указаном поверењу кад му је у архијерашкој старањи дао Епархију нишку, затим Епископу рашко-призренском Теодосију за његово администрирање овом Епархијом, као и Архиепископији београдско-карловачкој у којој је службовао као викарни епископ Патријарха Иринеја.

Посебно је Владика нишки заблагодарио браћи архијерејима из Грчке Православне Цркве и Епископу белоградчишком Поликарпу, викару Митрополита видинског (Бугарска Патријаршија).

Устоличени Епископ нишки г. Арсеније је подсетио на славну историје ове Епархије, још од апостолских времена, и на своје предшественике којих се и данас сећамо.

Између остalog, Епископ Арсеније је истакао да ће се у свом архијерашком раду руководити Светим Писмом и Светим Предањем, и да ће највећа радост за њега као свештенопастира наше Свете Цркве и Епархије нишке бити ако сви будемо окупљени око Господа нашега Исуса Христа.

Угледни гости

У име Римокатоличке Цркве торжественом сабрању присуствовали су: Надбискуп Лучијано Суријани, апостолски нунције у Београду; монсињор Станислав Хочевар, Метрополит београдски; фра Леополд Рохнес, генерални викар и катедрални жупник београдски.

Устоличењу су присуствовали: генерални секретар Председника Србије г. Никола Селаковић; г. Марко Николић, саветник директора Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама др Милета Радојевића; амбасадор Републике Грчке г. Илијас Илијадис; Архимандрит Доситеј, игуман манастира Грgetега са проф. достославне Карловачке богословијеprotoјерејем Јованом Милановићем, и као и многобројне личности из јавног и културног живота Ниша и околине.

Представници градских и локалних власти са гра- доначелником Града Ниша г. Дарком Булатовићем, као и представници Војске Србије пуковник Владета Балтић, начелник штаба Команде Копнене војске и пуковник Предраг Грбић, командант 3. бр КоВ, такође су присуствовали данашњој торжественој Литургији и величанственом сабрању.

Саборни храм је данас био испуњен благоверним народом који је стигао из поједињих парохија Епархије нишке и из других епархија, као и из Архиепископије београдско-карловачке праћен свештенством из Спомен-храма Светог Саве, Храма Сaborа српских светитеља на Карабурми и из неколико београдских храмова.

Из манастира Нишке епархије својим присуством су увеличали данашње устоличење Владике нишког Арсенија: протосинђел Серафим (манастир Дивљана), високопреподобна игуманија манастира Ђуниса мати Марија, јеромонах Емилијан из манастира Јашуња; високопреподобни архимандрити: Серафим (манастир Суково), Рафаило (манастир Височака Ржана), Дионисије са мати Меланијом (манастир Липовац); протосинђели: Дамаскин (манастир Светог Романа), Јован (манастир Матејевац), Мардарије (манастир Поганово) и Серафим из манастира Дивљана; игуманије мати Арсенија из манастира Сићева и Ефросинија из Темске.

Торжественом сабрању присуствовали су и на- челници Управних округа, председници нишских општина, Нишке Бање као и многе уважене личности друштвеног и културног живота, пријатељи, дародавци, приложници, чланови Епархијског савета, поклоници који су специјално овим поводом из Архиепископије београдско-карловачке аутобусима допутовали у Ниш да би својим присуством изразили благодарност Владици Арсенију за њего-во ревновање и духовно старање у време док је био викарни епископ Патријарха Иринеја.

За све госте је припремљена трпеза у оквиру комплекса Саборног храма, током које су добродошли- цу новом Епископу нишком пожелели црквени де- латељи из саме Епископије, званичници и представ- ници власти.

О свему се са братијом свештеницима старао про- тојереј-ставрофор Бранислав Цинџаревић.

Извор: cic.srb

Презвите Вук Матијашевић

Фото: <http://www.slovoiujubve.com/>

Прича о бесомучном Гадаринцу

Јелена Јеж

Пуна слобода је, у ствари, бити неспособан за зло.
И то је та слобода светитељска.

На дан када Српска Православна Црква молитвено и саборно прославља празник Светих мученика и бесребреника Козму и Дамјана, 14. јула / 1. јула 2017, гост Радија „Слово љубве“, емисије *Реч пастира*, био је презвите Вук Матијашевић, свештеник Храма Рођења Светог Јована Претече на Централном гробљу у Београду. Тема емисије се природно наметнула сама од себе: Како ради сила Господња?; Како нас Господ исцељује?; Од чега нас исцељује?

Јеванђеље, читано на Светим Литургијама ове недеље, говорило је како је Господ, дошавши у Гадаринске крајеве, нашао путем на двојицу бесомучника који су, кажу, у гробовима лежали... Били су обузети демонима, у језивом, застрашујућем стању, у каквом човек може да буде само кад падне у најдубље области tame. Кроз њихова бића, бесови су мучили и околину, све оне које би они сретали. Господ је пришао и исцелио их, Јеванђеље каже: бесови, демони су тражили – односно молили Господа да уђу у крдо свиња и Он им је то допустио – свиње су попадале са литице у провалију. Ту је поента ове приче... Сагледати страшну деструктивну снагу коју поседују демони, али и бити свестан да смо за ту и такву злу силу сами одговорни, „сами јој у почетку отварамо врата свога бића“, јер човек је слободан по својој природи да бира – ако не спољашње околности, оно,

да уређује живот свог унутрашњег бића, појаснио је отац Вук. Дакле, ова јеванђељска прича нас позива да озбиљно схватимо ту дивну одговорност која нам је дата, да будемо господари једнога дела овога света и да у њега уведемо рај, а не пакао, али и да знамо ко нас и како може исцелити...

У стању поседнућа потребна је интервенција споља. Људским техникама лечења смо у стању да помогнемо, и то је наравно Божији дар, али људски дар је ограничен. Само Господ који исцељује, враћа целост полупаном људском бићу. Господ очигледно није творац болести и није творац смрти. Он делује надлогично, потпуно слободан од свега па и од закона формалне логике, те та болест зла сама по себи, баш као и смрт сама по себи, постаје оруђе Његове победе, Његове љубави, Његовог исцељења. „Кроз болест добијемо прво исцељење наше душе и нашег унутрашњег ја, а врло могуће да добијемо и исцељење и нашега тела, исцеливши га, не нужно, али врло могуће, љубављу Божијом, благодаћу Божијом, милосрђем Његовим.“

Човек – борац против заблуде

Као живо биће, Јеванђеље даје одговоре на сва питања, до краја света и века, те бесови, који нас данас муче нису никакве нове борбе, нова искуше-

ња. Говоримо ли о истим страстима, истим биткама које су само „другачије упаковане“, запитали смо се? Отац Вук нам је предочио да су борбе увек исте борбе, јер су и исте увек страсти. Човек је у свом бићу увек исти. Увек је он онај који је позван да буде пливач узводно. Борац против заблуде да је он – центар света. Пало стање човека је стање илузије и то илузије да смо ми центар света. Наша елементарна логика нам каже да је то обмана, али ми и даље тако третирамо и себе и свет око нас. Зато је толико болан растанак са самим собом. Зато је толико болно стање – страдање, болест – јер смо у илузији да смо ми страшно битни. А то је лаж. Ту и долазимо до појма страсти – централна страст свих нас у неком најдубљем смислу речи је – егоизам, то самообожавање, неспособност да се отворимо за другог и да га волимо као самог себе... А како да одговоримо на ситуацију када се боримо са страстима које смо наследили, усвојили одрастањем, „понели“ као кривицу својих родитеља? Подсећајући нас да ми имамо Господа пред собом, могућност да упоредимо, и да извршимо велико чишћење у самима себи, отац Вук нас је „навео“ на пут ревидирања тих наших „покупљених“ вредносних система.

Само од себе се намеће питање: шта кад се човек пробуди од страсти, одбаци страст? Један од најсурвијих примера, свакако је одвикавање од дроге... Али, чињеница је да се тешко носимо и са оним страстима које подразумевамо као нормалне данас... Према речима оца Вука, објашњење лежи у чињеници да као и приликом одвикавања од дроге имамо део када је то физичко одвикавање тешко, али је просто пролазно. Оно што остаје је та психичка веза, а ту дрога делује као и свака друга страст. Свако од нас који није конзумент дроге показује се у истој духовној позицији као један лечени наркоман... Поента је да све страсти функционишу на апсолутно идентичан начин. То је мучење с чежњем за њима. Оне су нам створиле један лажни чудесни свет у коме ми уживамо. Када апстинирамо од тог чудесног живота, ми наравно осећамо патњу и празнину. Ђаво се назива и отац лажи, он је творац спектакла лажног. Ми се хватамо на те његове лажи и помисли. А помисли, како кажу Свети Оци, нису део нашег бића. Није ништа страшно шта нам је у једном тренутку севнуло кроз свест. Страшно је ако се ми за то закачимо и ако почнемо тиме да се бавимо. Како то Оци говоре, прво се бавимо мислима, па се онда забављамо тим мислима, па се наслажујемо мислима, па онда користимо могућност да то пређе у дело и онда када се дело деси, онда на крају настаје зависност од тог дела... Значи то су разни степени пропадања човековог. И наравно, што је отишло даље то је теже одвикавање. Најлакше је одбацити помисао као пинг понг лоптицу, само један покрет будног духа и готово, ми више немамо ништа с том помишљу, не мучимо се, шта нас брига за њу.

Међутим, ако смо се наслаживали њоме, то је теже. А, ако смо се навикили на дело, то је веома тешко. Ништа није никад немогуће, у Господу је увек и све могуће, али јако је тешко.

Исцељење које су добијали савременици Светих Козме и Дамјана, исцељење које добијају савременици данашњих исцелитеља, је исцељење Господом Исусом Христом на једнак начин. И онда и сада они су лечили, не зато што су Козма и Дамјан или Свети Нектарије Егински имали неку своју магију, него зато што су отворили врата свог бића да Христос уђе у њих. Да постану христоси. Да буду бића заједнице Христове. Христос је остао присутан потпуно реално као заједница тела и крви, заједница Цркве. И докле год буде Цркве Христове, док буде Литургије, док буде окупљених, тих који су организам Христов којима је Он глава и тело, биће Христа међу нама и биће исцељења, биће исцелитеља...

Шта је човекова пуна слобода?

Јереј Вук Матијашевић се на крају разговора поново вратио на стање бесомучности; на та отворена врата где ми сами пуштамо у своје биће или светлост или таму. Где, „као да бирамо да у једну просторију пустимо свеж ваздух, а можемо и онај смрад запаљеног контејнера“. Када се биће испуни смрадом контејнерским – ми губимо контролу, то је стање ђавоиманости. „Она двојица несрћеника, са почетка приче, они су дошли у то стање.“ А много је таквих, доволно је да се осврнемо око нас и да схватимо да су ти јадни људи изгубили слободу одлучивања. „Више није питање хоћу-нећу. Таква особа више не може да неће, она сад мора да чини зло“, констатовао је отац Вук. То су та три степена о којима је говорио Блаженопочивши Патријарх Павле, каже: не моћи не грешити, моћи не грешити и не моћи грешити, та светитељска, та Божија слобода не моћи грешити.

Пуна слобода је, у ствари, бити неспособан за зло. И то је та слобода светитељска. То је слобода детета, оно је неспособно да греши. Као што смо у љубави неспособни да учинимо зло ономе кога истински волимо. Дакле, очишћени од страсти, очишћени од лажи, живећи у истини, живећи у слободи, живећи у миру Христовом, у љубави за Бога и ближње – ми задобијамо живот небески већ сада и овде, један живот чудесан, који свако очекивање превазилази. И зато је могуће исцељење у Цркви, јер та спржена земља садашњице, која остаје после патње, поробљености страсти, може да буде попуњена новом баштом изобиља, истинског изобиља духовног које се нуди у Цркви. Црква се не задржава на уздржању, него напротив иде у испуњење пуноће једног живота који је чудесан у истини, у истини и лепоти, не лажних страсних обећања, него пуноће живота Божијег, причао је отац Вук Матијашевић.

Миодраг Којић, потпредседник удружења „Ћирилица“

Фото: <http://www.cirilica-beograd.rs/>

Срби без ћирилице престају да егзистирају на културној мапи света

Марина Марић

Ћирилица сувише мирише, мирише тамјаном – према томе писмо Светога Саве не може да буде на било који начин закинуто.

Књижевник Љубивоје Ршумовић са правом једном запитао – ако већ имамо законе и прописе којима се штити мрки медвед, зашто не бисмо имали закон којим се штити култура јер је и она на списку за одстрел. А културе, свакако, нема без језика и писма. Државне институције сад најављују низ пројекта којима би се заштитило наше писмо ћирилица. Суштина нових мера би изгледала овако: закон који треба држава да донесе, дефинише употребу језика и писма, а стратегија културе олакшице за коришћење – пореске олакшице за издаваче новина и књига на ћирилици, стимулисање компанија чији су брендови и фирме истакнути овим писмом, као и друге погодности за употребу српског језика и националног писма. Као је ова иницијатива заправо изазвала праву медијску буру и мноштво полемика, изгледало је да је дошло до „рата“ за српски језик, правопис и за српско писмо. Тим поводом гост ове емисије је био потпредседник удружења „Ћирилица“ Миодраг Којић. Ово удружење се већ година бори за успостављање законских прописа којима би се заштитило ћирилично писмо.

Према његовим речима најава ових пројекта је изузетно важна ствар, јер се до сада рад „Ћирилице“ и великог броја људи и других родољубивих удру-

жења, сводио на то да се моле државне установе и институције да напокон крену у решавање овог огромног проблема у коме се као народ и држава налазимо. Јер, чињенице су неумитне и заиста говоримо о борби за опстанак српске ћирилице, јер је она у Београду сведена на испод 10%; таква је ситуација на жалост и у другим градовима. Следе подаци – када су новине у питању – *Вечерње новости* и *Политика* излазе на ћирилици, а осим РТС-а све друге националне фреквенције су искључиво на латиници, осим *Студио Б* који је градска телевизија. Ово је био последњи моменат да се крене у очување и језика и српскога писма, те су сви ти отпори пре-наглашени и они долазе из неких отуђених центара моћи, који једноставно све што је српско не могу да поднесу. „Ћирилица сувише мирише, како је говорио један од њих, мирише тамјаном – према томе писмо Светога Саве не може да буде на било који начин закинуто“, појаснио је суштину проблема и „рововске битке“ око новопокренуте иницијативе министарства културе, Миодраг Којић потпредседник удружења „Ћирилица“. „Ако смо ми деца Светога Саве, ако нам је он пренео то кандило писмености од Ћирила и Методија, ми морамо да наставимо тим путем јер престаћемо да будемо оно што су били наши преци.“ Као што би рекао Лаза М. Костић

– престајемо да будемо Срби јер су Срби са ћирилицом културно наслеђе, без ћирилице престају културно да егзистирају на мапи света.

Како се дошло до ситуације да ћирилица убрзано уступа место латиници? То је неминован процес, кажу неки центри моћи, тај суживот између латинице и ћирилице и ако се буде на крају морало опредељивати за једно писмо, то мора бити латиница јер нам је она неопходна да бисмо могли да останемо функционално повезани са Европом. А да то не мора тако, имамо велики број примера: рецимо од Бугарске која је сада у Европској Унији, а где се на новчаницама евра користи бугарска ћирилица...

Иво Андрић је једном приликом рекао да је Кочић први увидео да је тај притисак на српски језик и на српско писмо дело једног општег међународног притиска да се комплетан народ спусти на један нижи егзистенцијални ниво, погодан за доминацију и експлоатацију. Дакле, ако ми не држимо до себе, не држимо до својих основних тековина, а то је српски језик и српска ћирилица, ми ћемо бити јефтина радна снага, ми ћемо бити они који нису вредни пажње и због тога ће нас тако и дефинисати и према се нама тако и понашати. Уз све ово се отвара широка лепеза додатних питања. Кome може у његовој рођеној земљи да смета његово писмо? Ради се о оним људима који су или аутошовинисти због тога што су плаћени да тако размишљају или је у свим овим деценијама југословенства, које су претходиле данашњем периоду, њима оправана свест, тако да они доживљавају као што су неки лингвисти пре 30, 40 година, Бугарски, Шипка и други, доживљавали ћирилицу као израз српског шовинизма. Ако се српски језик пише ћирилицом, у тим разговорима пре 40 и више година када је отворен проблем језика у ондашњој Југославији, онда су они говорили да је то шовинизам. Ако се српскохрватским језиком пише ћирилица, онда се ћирилица пише под српскохрватским језиком, онда је то био исказ српског национализма. Тако су српски лингвисти, у време када је '67. године Хрватска донела тзв. Декларацију о језику и писму и престала да опстаје у српскохрватском језичком заједништву, гледали на решавање тог проблема. Латиница је израз југословенства, она нас усмерава на један неприлагођен начин Западу и о томе је још говорио Свети Владика Николај, када је људе који су били оптерећени и фасцинирани западном културом називао јањичарима Сорбоне, јер Запад, поготово у 21. веку, а видело се и у 20. веку, је донео културу тоталног материјализма, која је из себе удаљила хришћанство. Морамо врло добро да се запитамо и да размислимо које су то вредности које ми треба да чувамо и да штитимо, и да на тај начин опстајемо као народ. Јер, ако „не сачувамо свој језик и своје писмо, ми једноставно престајемо да будемо засебан народ“, детаљно је образлагао Миодраг Којић.

Један од проблема који је био до сада је тај да нису биле дефинисане прецизно и јасно одређене казнене одредбе када је у питању Закон о језику и писму за некоришћење српског језика и ћирилице. Оне су биле врло прецизне и јасне када је било у питању у мешовитим срединама – некоришћење писма и језика националне мањине, и то треба тако и да остане, али када је упињу српски језик и ћирилица нису биле наведене таксативно колике су те казне и нису биле јасне те одредбе. Ту је било доста проблема и „ја стварно не знам да је неко у Србији кажњен зато што није ставио натпис на српском језику и на ћирилици, него је то могло да буде и на енглеском и италијанском итд.“, констатовао је Миодраг. Наравно да се поставља питање да ли ће се сада „прићећи“ ћирилица из материјалних разлога, али ако хоћемо државу која држи до неких основних постулата свог постојања, свог суверенитета, своје традиције, своје историје, онда та држава према неодговорним грађанима треба да доноси одређене мере. Јер, будимо свесни чињенице да се код нас српски језик пише латиницом као што се некада писао српскохрватски језик, дакле, то више није српски језик, то је неки други језик, који не припада српском народу. На жалост то је тако, и сада би могла да се отвори тема о крађи српског језика о преименовању... Али ми треба да бранимо суверенитет српског језика тамо где можемо, а он се брани искључиво преко ћирилице.

Многи наши суграђани кажу да је ћирилица ретроградна и назадна за разлику од латинице, кажу латиница нас много више приближава Европи и европским народима. А да ли је то заиста тако, појаснило је гост емисије, констатујући да су то подметања српских лингвиста који су, по њему, најодговорнији за стање у српском језику и српској култури данас. Како је Миодраг рекао, они нису направили ни једну студију, нису написали ни један трактат о томе како је дошло до социо-лингвистичког распада југословенске државне заједнице. Дакле, од '67. до '72. године трајало је то дефинисање распада и расплета српскохрватског језичког заједништва, о томе у Београду нико није писао, а десетак година након тога су укинута сва права српском народу у Хрватској. Њутале су све институције српства, просвета и оне остале институције које су требале да брину о очувању српског народа у Хрватској. Срби су на крају '90. године постали мањина, иако су били конститутиван народ по уставу Социјалистичке Републике Хрватске. Пре тога, '72. године уставним амандманима у Хрватској је српском народу одузето право да свој језик назива српским, осим у јавној употреби. „Тада се нису јављали душебрижници о неким правима, о западним вредностима, о цивилизацијским нормама, о културним вредностима, него су ћутали и ћуте и дан данас када се много тога лоше дешава на југу Србије, на Косову и Метохији“, констатовао је Миодраг Којић.

др Рајко Корња,
новинар, директор за медије Савеза Срба у Румунији

Фото: <http://www.slovojubve.com/>

Живот Срба у Румунији

Марина Марић

Румунија је земља у којој се поштују права националних мањина, укључујући и Србе, али половином 19. века нас је било 55.000 у Румунији, а 2017. званично – само 18.500.

Гост емисије „Српски мост“ био је доктор Рајко Корња, Србин из Темишвара, новинар, директор за медије Савеза Срба у Румунији и члан Руководећег савета Румунске националне телевизије. Са њим смо разговарали о положају српске националне мањине у Румунији, о медијској слици Србије код ових наших суседа, о животу верника Српске Православне Цркве на територији Румуније, о томе колико је важна подршка државе, матице, за наше исељенике, шта чува, а шта утиче на лагано изумирање српског идентитета... Др Рајко Крња се чинио као идеалан саговорник који може да из свог угла одговори на сва ова питања, јер је његов животни пут веома интересантан, а то не кажемо само ми. О њему су писали многи, међу њима Борислав Костић Велимиров, Љубинка Перинац Станков, Горан Ракић, Милан Петровић... Зашто? Јер би, укратко, биографија др Крње изгледала овако: рођен 25. јула 1969. у Новој Молдави, похађао је основну школу у Белобрешкој Златици, српску секцију при Филолошкој историјској гимназији у Темишвару, завршио Факултет политичких наука одсек новинарство и инструисање Београдског Универзитета, а по окончању факултета радио је као новинар у више листова и, наравно, на румунској телевизији и Радио Европи фм. Пише на српском и румунском језику... Био је главни уредник листа *Наша реч* и члан Савеза новинара Румуније. Директор је за медије Саве-

за Срба у Румунији и члан Руководећег савета Румунске националне телевизије. Био је дописник на Ким, БиХ, Хрватској, Македонији, а његова докторска теза се бави ратом у бившој Југославији, односно медијском манипулацијом за време конфликта у бившој Југославији. Када смо га питали шта и колико значи његов рад за српску заједницу у Румунији, скромно је констатовао да није суштина у томе да ли је Рајко Корња или неко други на таквом положају, већ је битно да је наш човек у питању, јер румунска телевизија као јавни сервис ове земље, једина пружа могућност реализације ТВ емисија на језицима националних мањина. Срби, као једна од 18 националних мањина признатих у Румунији и то не најбројнија, има једног представника – и то је битно, јер то свакако доноси бойитак за Србију у медијском светлу Румуније.

Иначе, српска мањина у Румунији, данас, званично броји око 18.500, али у Савезу Срба у Румунији се сматра да је реална цифра негде око 25.000 душа. То је упозоравајућа чињеница. Недавно спроведено истраживање које се бавило положајем Срба у региону у земљама у окружењу је дало следеће резултате – Румунија је земља у којој се поштују права националних мањина, укључујући и Србе, али половином 19. века нас је било 55.000 у Румунији, а 2017. званично – само 18.500. Шта се дешава са Србима у Румунији и зашто су тако лоши показатељи

што се тиче бројности наше националне мањине? По др Крњи до тога долази из три разлога: у првом реду у питању је веома слаб наталитет, други важан фактор је такорећи нормална асимилација, а трећи је најбољи – „мислим да нисмо успели да нађемо решења како да привучемо и онај све мањи број деце наше у српске школе“. Неко логично објашњење је и то да у Србији мало ко зна који је статус српске мањине или Срба у Румунији. Сви кажу – у Румунији је најбоље, али нико не каже – чекај, можда и тим људима треба нешто. Један веома интересантан пројекат, помоћ за оживљавање Српске гимназије у Темишвару, је одбијен од стране Владе Србије. „Српска гимназија постоји у Темишвару и то нам је једина гимназија, али за сада ми имамо негде око 220 ћака у њој. Румунски закон каже да би функционисала самостално као школска установа, мора имати минимум 400 ћака. За сада Румуни затварају очи и кажу – нека, ви сте наши, ви сте нам пријатељи и тако даље, те то функционише и са бројем од 220 ученика“, казивао је др Крња.

Ако се настави овакав тренд, на жалост по Србе у Румунији, неће бити ни једне особе да се изрази као Србин. Између два пописа, односно на сваких 10 година српска заједница губи између 18 и 20 процена наше популације. Међутим, иако мала заједница, Срби су у Румунији веома активни, нормално уз подршку румунске владе. Уосталом, велики број истраживања о положају мањина у земљама у иностранству говори да је Румунија једна од најбоље организованих по том питању.

Чињеница је да румунска влада финансира читаву активност српске мањине, а постоји преко 100 акција годишње. Малтене сваког трећег дана се дешава неки састанак, промоција неке књиге, неки фестивал итд. Упркос чињеници да је помоћ Србије занемарљива, медијски, српска заједница у Румунији је у веома доброј ситуацији. Срби имају неколико својих листова, издавачку кућу... Први и најстарији недељник Савеза Срба у Румунији је *Наша реч* и у њему је представљен живот српске заједнице, догађаји који су везани за Србе у Румунији... Часопис *Нови темишварски весник* излази једном у три месеца, а ту је и богат књижевни живот, који има већ дугу традицију у Румунији. Оно што би у будућности могло да представља велики проблем, је недостатак српских новинара, школованих кадрова. Јер „ако изгубиш медије на матерњем језику, изгубићеш језик; ако изгубиш језик, изгубићеш школу; ако изгубиш школу, изгубићеш идентитет и ту је крај приче“, констатовао је др Крња. Да ли то значи да Срби нису заинтересовани довољно за неговање сопственог језика, запитали смо се? По др Корњи то није тачно. Ако неко чува српски језик, онда су то наши људи у дијаспори. Из простог разлога што, апсолутно све наше књиге, сва наша издања су ћирилична. *Наша реч*, *Књижевни живот*, *Нови темишварски весник*, све се штампа на

ћирилици. „Ми чувамо ту ћирилицу, али проблем је који, што без обзира што смо толико близу Србије, да имамо сталне контакте са Београдом, са новинарством, са колегама из Београда, а тога нема. И онда шта се дешава? И онда се дешава управо то, на жалост, да нам је све теже и теже да причамо српски. За моју генерацију, а замислите генерацију моје деце“, објаснио је своје виђење Рајко Корња. У Темишвару је други језик, после румунског, био српски, годинама, до деведесетих година. Сада то више није, сада је то енглески. Како нас доживљавају Румуни, питали смо даље, уз констатацију да се често може чути да нам они завиде? Да, они нам завиде у првом реду зато што нас виде као народ који без обзира где живео, остаје до kraja привржен Богу, који је близак Богу, коме Православље није само један израз или један домен, већ и начин живљења. Наше три цркве у Темишвару су међу најстаријим таквим зградама у самом граду. Имамо Саборну цркву, хор мешовити који је познат и који често гостује по Србији на разним другим фестивалима. На румунски језик су преведена скоро сва дела Светог Владике Николаја Велимировића, он је веома цењен у Румунији. Идеја Светосавља није страна Румнима... Они су латинског порекла, али су православне вере и можда је управо тај православни спој допринео да Румуни гледају на нас као на народ који је привржен Православљу, и за кога је веома важно како живи и колико је близак Богу, констатовао је Рајко Корња.

Оно што нас још повезује је свакако чињеница да је и Румунија, баш као и Србија, у свету позната по манастирима, црквама, а многи од њих су везани за наше свете, за Србе. Не треба заборавити ни то да су до пре два века, три, Румуни писали ћириличним писмом, да је прву штампарију у Румунију донео српски калуђер. Као и да је први митрополит румунски био Србин. Милош Црњански је одрастао у Темишвару, Сава Текелија, један од највећих добротвора у српској историји, је одрастао у Араду. Богата нам је заједничка историја.

На питање да ли је због асимилације угрожен опстанак појединим српским манастирима, као што је то случај са манастиром Бездин, др Корња нам је рекао: „И да и не.“ Опстанак очигледно, схватили смо, зависи у многоме од нашег рада, од наше бриге за њихово очување, јер „ми смо у Савезу Срба успели да подржимо, рецимо, манастир Бајаш, на самој левој обали Дунава, по предању манастир који је основао Свети Сава... У том манастиру имамо једну од највећих манифестација културе која је попримила и међународни карактер. То су „Дани Преображења“ у августу. На тој манифестацији се додељује једна од највећих књижевних награда у српској дијаспори *Велика бајашка љовеља*. Тако се ми боримо... Покушавамо да спојимо културне и верске активности, покрећемо кампове за децу по нашим манастирима...“

Уредници Православља

Протојереј-ставрофор Драган Терзић

Православље је хроничар народне судбине

Славица Лазић

Уређујући Православље од 15. фебруара 1992. до 15. априла 1994. године, протојереј Драган Терзић је био хроничар тешког раздобља за српски народ и његову Цркву. Беснео је грађански рат и косио жртве на просторима некадашње Југославије.

У првом броју који је потписао као уредник, најављено је „Окончана још једна деоба међу Србима“, уз фотографију Патријарха Павла и Митрополита новограчаничког Иринеја, о чему се детаљније писало у тексту „Литургија помирења“. Константно су објављивани текстови о потреби да се веронаука врати у школе Србије. У готово сваком броју уредник је писао колумну, па је тако прва носила назив „Православље – лист свих Срба“. У 600. броју од 15. марта 1992. године, новине су обележиле четврт века од када „доливају уље у кандило народне православне светлости“. Освећен је први храм у болници Светог Саве у Београду, обновљена је крсна слава Београда, богатићки прата Александар Средојевић добио је војни позив „Свештеник је духовник, а не ратник“. Патријарх Павле обратио се окупљеном народу испред Саборне цркве – „Истинска саборност подразумева и разлике“ и поздравио

Видовдански сабор демократске опозиције „Позив на разум и мир“. Обележено је шест векова манастира Каона. Све проблеме сажима уредник у колумни „Задаци Цркве у новим околностима“. Саопштење са ванредног заседања сабора СПЦ налази се на насловној страни „Црква је свенародна, отаџбинска и патријотска; доста нам је крви и оружја, потребан нам је мир и помирење“.

**Нисам достављао примерке
државном тужиоцу**

Шта је било најважније приликом припреме и одређивања садржаја Православља када сте ви били уредник?

– Био сам главни и одговорни уредник Православља од 1992. до 1994. године. То је било време гра-

ђанског рата у тадашњој Југославији. Поред садржаја верске природе, објављивали смо и оно шта је српски православни народ доживљавао од стране његових непријатеља: прогонство, етничко чишћење, мучење, убијање православца, разарање цркава, малтретирање и убијање свештеника (Бобана Лазаревића из Склена, убијеног код цркве у селу Крњићи после Литургије и Недељка Поповића из Трнова код Сарајева). Писали смо и о мученим свештеницима Милану Јовићу, свештенику у Купресу и мом школском другу из истог разреда, свештенику из Каштела Ђури Шуши, које су затворили у чуvenом мучилишту Лора у Сплиту. Ђуру су осудили на смрт, избили су му све зубе, али је пре извршења смртне казне ослобођен путем размене затвореника. Писали смо и о хуманитарној помоћи у храни, лековима, средствима за хигијену, коју је наша Црква преко свештеника организовала за српски православни народ и забрињавање деце чији су родитељи побијени. Један од центара за те сирочиће био је у манастиру Дивостину код Крагујевца. Писано је и о народним кухињама, које је СПЦ организовала и снабдевала потребним намирницама за свакодневну исхрану сиромашних.

Да ли је било ограничења и притисака, тема које нису пожељне у новинама?

– Колико је мени познато, са државне стране нико није вршио никакав притисак, а и да га је било не бисмо обраћали пажњу на то. Не заборавимо да је то било време пропасти комунизма. А у комунизму је била обавеза да одмах после штампања *Православља* и пре његове дистрибуције, три примерка су морала бити достављена окружном јавном тужиоцу који је могао да забрани тај број, као што се и до-гађало. Ја му нисам никад послао та три примерка, па није могао ни да забрани и нико ми ништа није замерио, иако је тај пропис још увек био на снази. Са црквене стране нико ми никад није приговорио у вези са садржајем.

Који тираж је у то време имало *Православље*?

– Тираж *Православља* је тада био око десет хиљада примерака, али због грађанског рата лист није ишао у Хрватску и велики део Босне, па смо штампали око седам хиљада примерака. То је било време када се већина Срба, а нарочито тзв. интелектуалци, још увек плашила комунизма као од смртне опасности. Па пошто је СПЦ од државних власти до тада сматрана као једина установа која је отворени противник комунизма, већина научних и културних посленика нису желели да имају било какве везе са њом. Било је часних изузетака, на пример: проф. др Владета Јеротић, књижевник Антоније Ђурић, академик Дејан Медаковић и музиколог Димитрије Стефановић. А посебно треба истаћи тројицу наших епископа: Амфилохија, Иринеја (Буловића) и Атанасија

(Јевтића). Када су они у *Православљу* објавили Апел за заштиту српског народа и српских светиња на Косову и Метохији, тадашњи секретар Удружења књижевника Србије Милорад Вучелић у *Политици* је објавио тако грозан текст против њих, тражећи да се одмах ухапсе и осуде на дугогодишњу робију, јер су се „дрзнули“ да траже заштиту за патње и прогон Срба са Космета, и да су, тобоже, тим Апелом „нарушili нераскидиво братство и јединство између Срба и Албанаца“. Па су прогон Срба измислили.

Коме *Православље*, по Вашем мишљењу, треба да буде окренуто?

– Треба да се обраћа свим слојевима друштва. Попут Господа Исуса Христа и апостола. Они су се обраћали свима, не питајући ко је ко, па „ко има уши да чује, нека чује“. *Православље* је новина и тако треба да остане. Редакција треба да прати збивања на друштвеној сцени која се тичу Цркве, да износи црквене ставове о појединим актуелним питањима. Да понекад одговара на злонамерна писања других медија и да објашњава, јер су та негативна писања о Цркви последица тоталног непознавања вере и Цркве.

Како концептирати *Православље* да повећа тираж и буде утицајније?

– Осим Богословског факултета, завршио сам и Но-винарску школу. И тамо су нам професори често понављали: да би новине биле успешне, морају да поштују три главна принципа – истинитост, актуелност и занимљивост. Бајате вести нису вести. Досадан текст нико неће да чита. И треба имати на уму да се пише са циљем да читаоцима то буде разумљиво, увек употребити српску реч, а страну само када за њу немамо одговарајућу у српском језику. ■■■

Храм Светог Васкрсења Српске Православне Цркве Саборна црква у Чикагу

Фотографије: Протојереј др Дарко Спасојевић

Дом православног образовања у САД

Прошођакон Дамјан Божић и А. М. Симоновић

Најстарији храм Српске Православне Цркве у Чикагу је посвећен Светом Васкрсењу. Црква Светог Васкрсења Христовог у Чикагу, после манастира Светог Саве у Либертивилу, представља један од најзначајнијих центара црквеног и националног живота српског народа у Америци и у Канади.

Саборна црква православних у граду за који се каже да је духовни центар Срба у расејању датира из друге половине XIX века и пример је посвећености, оданости и одговорности према светој вери православној и традицији нашег народа, неговању дела и имена Светог Саве и неуморног образовног рада са свима који припадају заједници која се око овог храма свакодневно окупља.

Када је своју епископску резиденцију и канцеларију пренео из Милвокија у Чикаго, у Цркву Светог Васкрсења Христовог, Епископ Фирмилијан је 9. фебруара 1964. године прогласио овај храм за катедрални. Том приликом тројица епископа: Стефан, Фирмилијан и Григорије одслужили су Свету Литургију у ста-ром Храму Светог Васкрсења Христовог на Шилеру. Црквено-школска општина је две године пре овог до-гађаја купила земљиште у најлепшем крају Чикага, недалеко од аеродрома, на коме је изграђена велика црквена дворана са салом, канцеларије и просторије за црквену школу. Одлука о изградњи нове цркве, по-ред већ изграђене црквене дворане донета је 1972. године, а заслугом верних парохијана завршена је у ре-

кордном року и исплаћена још у току градње. Темеље је осветио Епископ Фирмилијан 29. јула 1973. године уз саслуживање протојереја Урош Опоколића, а храм је завршен и освећен 14. јуна 1975. Од 1963. године парохију Светог Васкрсења Христовог опслуживали су свештеници протојереј Душан Поповић и протојереј Урош Опоколић.

Саборни храм православних у Чикагу у својој богатој историји благословен је великим бројем вандредних свештеника и црквених лица, који су својим способностима посебно допринели времену и заједници у којој живе. Посебан куриозитет је да су верници храма поставили неколико преседана за српску дијаспору на тлу САД. Један од чланова управе ове заједнице је постао први Србин коме је указана част конгресним одликовањем „Медаља части“, коју додељује влада САД и сматра се највећим америчким војним одликовањем. Такође, из ове заједнице је и прва Српкиња чланица Америчке адвокатске коморе, један од њених свештеника постао је први српски епископ на овом континенту, један од свештеника ове цркве био је и данас Светац, Мардарије Ускоковић чијој смо се канонизацији недавно сви Божијом милошћу радовали широм хришћанске васељене. Четири свештенослужитеља устоличени су у епископе...

Тренд постављања стандарда у преседанима наста-вљен је и у новијој историји из овог православног цен-

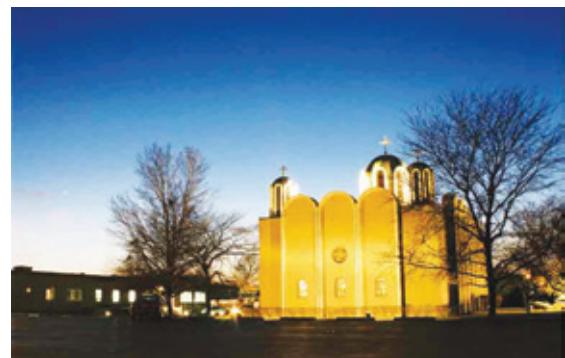

тра, па се храм у Чикагу може похвалити чињеницом да су у њему стасавали бројни млади и високообразовани свештеници и црквена лица, који данас праве истинске и Богу угодне промене у Православној Цркви живота дарујући нове импулсе заједници у којој делују.

Сви аспекти, циљеви и суштина мисије свакодневице православног црквеног живота с љубављу су сабрани у Цркви Светог Вајсрења у Чикагу. Литургијско служење и посвећеност према сабраном народу, као и свим парохијама цркве, основица су живота. Путем образовања у православним хришћанским вредностима и традицији кроз које се испуњавају ови циљеви, на овом месту настаје и негује се енергична интелектуална заједница, један од покретачких снага православног присуства на овом континенту.

У храму се литургијски живот одвија двојезично, због потреба заједнице. Света Литургија се служи недељом на енглеском па потом на српском језику, али на велике празничне дане слави се само једна Литургија током које се користе оба језика. У храму делују две добровољне женске организације под називом „Коло српских сестара Саборне цркве“ и Коло српских сестара „Четничко коло“. У њима многе жене несебичним радом помажу Саборни храм и активности при храму. Недељна школа веронауке окупља на стотине деце и младих различитих узраста који се уче вредностима Православља и богате традиције српске културе. Разговори са парохијама као и бројни образовни програми за различите узрасте, пример су православне праксе и неизрециво богатство ове Епархије у САД.

Хор „Бранко Радичевић“ редовно доприноси Светој Литургији на српском језику, окупља велики број талената. Једна је од најстаријих организација храма на коју су сви поносни. Музички талентована омладина такође има свој хор, баш као и истоимена фолклорна група која одржава обуке деци о народном плесу из отаџбине њихових предака. Фолклорни ансамбл представља се широм Северне Америке показујући неизмерну лепоту српског традиционалног плеса, а према утисцима многих оправдава епитет „једног од најбољих српских фолклорних друштава на континенту“.

Литургијско богатство у Чикагу

Процењује се да српска заједница у САД броји између милион и два милиона америчких Срба, а око 400.000 живи само у широј области Чикага. У овом, како многи кажу, другом највећем српском граду, има 15 православних храмова међу којима су и два манастира – Нова Грачаница и Свети Сава. Верујући православни Срби окупљају се у њима о верским празницима и недељним служењима.

Мошти светог Кнеза Лазара

Приликом освећења цркве, у свети престо положене су мошти Светог Кнеза Лазара, поклон Патријарха Германа, уз следећу напомену: „да се Срби и Српкиње моле пред његовим моштима и да не забораве да су и они део српске земље натопљене крвљу косовских јунака, да су по вери наше Свете Цркве, а по крви деца једног великог народа“.

Иконостас Цркве је израђен од најфинијег италијанског мермера и бронзе са иконама у мозаику, рад италијанског уметника Тонелија.

Академија „Свети Сава“ (основна школа) која делује при Храму Васкрсења у Чикагу и која је призната (регистрована од стране Министарства просвете државе Илиноис) као једна од школа у америчком образовном систему. Трајне доприносе ове академије препознаје и шира америчка заједница, институције и појединци. Својим ученицима, у пријатном окружењу за учење, свакодневно пружа знања из веронауке за децу од предшколског узраста па навише. Уписује ученике свих раса, боја коже, националног и етничког порекла, са једнаким садржајима, стипендијама и програмима које школа нуди свим заинтересованима. Деведесет одсто ученика, ипак, је српског порекла. Једна је од две православне српске школе у Америци (друга је у Милвокију и носи такође име великог српског просветитеља).

Програм је двојезичан, а ђаци из овог система излазе на академске испите на локалном, државном и националном нивоу и остварују успехе. Квалитет и снага управо образовања из овог центра подигла је генерације житеља Чикага.

Беседа поводом примања „Златног крста кнеза Лазара“ у Грачаници, о Видовдану 2017. године

Видовдан у Грачаници 2017. г. (фото: <http://www.eparhija-prizren.com>)

Оно што јесмо је од духа

Злата Коцић

Довољно је да раширимо руке, те да прикажемо симбол по којем смо саздани. Крстолики откад јесмо. А још је боље ако нас, о празничном јутру, изнутра озари једноставна слика коју раније нисмо умели да дogleдамо и домислимо: то што смо устали из постеље, где смо, као и она, били водоравни, то што смо дању управни после водоравне ноћи, то је такође уписивање крста у ваздуху. Сваком појединачно даје нам се да обнављамо тај цртеж даноноћно – те да се крста подсећамо. Да осећамо да живимо у њему, да живи у нама. Да га носимо, као што га је носио Син Божији, да ту тежину не заборавимо. Да се управо под њом изборимо за тихи усклик душе: „Моје бреме је лако“. Да се управо у том усклику управљамо из посртања под бременом, и из падања, свакодневног. Да се сама душа учвршћује у надању да можемо бити управљени и као Лазар, витанијски. А то надање изабрао је и наш Свети Лазар.

Да у свом књижевном лицу сјединим два Лазара, приodatajući им и Лазара убогог али и свакога

од нас, помогло ми је изворно значење тога имена – хебрејско Елеазар значи: Бог помаже. Те и ми, поздравом „Помаже Бог!“, и отпоздравом: „Бог ти помогао!“, једно другом заправо кажемо „Лазар“. Свакодневно отворити и затворити тај круг, сетити се могућности вакрснућа, или светости, огроман је дар. Било би добро да тај дар сачувамо у свом језику, и обичају.

Довољно је да раширимо руке и завртимо се у круг, док нам опасују тканице којима никад крај, довољно је да се касније сетимо те срећне, прве вртоглавице у народној ношњи, те да запишемо: човек је крст у кругу. И додамо: у кугли, у јајету васељенском. Као новорођенче док лежи у повојима, као вакрсли Лазар док стоји и повоје му скидају, тако носимо око себе хоризонте предела земаљских, те заковитлане траке или обруче, ту спиралу којом смо опасани од главе до пете. Тако и у себи носимо хоризонте спознаја: они нам струје под кожом, спирално, како и исцртавамо свој генетски код. У жељи да ухватим речима те узвитлане и летеће човеко-

ве кружнице, спољне и унутарње, ту њихову живу метаморфозу од букагија око ногу до ореола око главе, и натраг, ту холограмску игру која нас учи измештању материјалног у духовно, покушавам да спозnam човека самог: да му изнађем име. Као по-лазно, узимам не оно величајно, из центра круга, Адам, Ева, већ оно болно, изгнаничко, приододато на самој кружници, *пошукач и беђунац*. Тек кад се он оденуо у име Лазар, кад је завирио у невидљиво преко кључне линије видика, кад је препознао у себи прећашње своје облике и кад је наслутио облике будуће, он успева да именује себе лествицом, да се усидри у Сирину, Јовану, Роману, а као такав, као Мелод, певач, на води, да се суочи с Петром у себи. Зашто је управо Петар, с најтежим именом, *стена*, стављен на такву пробу, да хода таласима? Зашто ми се на таквој проби човек, данашњи поготово, указује као – трпежно магаренце, то бело пуле које довека рида гледајући Распеће којем је можда и само нехотице допринело, те тако, морем сопствених суза, бива одизано ка небу, то пуле које је, мора бити, носећи Христа, осећало да Он заправо носи и њега и сав тај околни непостојани људски хор? Зашто – ако не да изнутра осетим како се та рика, то ридање, стапа са хорским славословљем Творцу, у коме је једино и могућно сједињење свих певача у један лик, лик пешака, на линији пучине (која, наравно, трепери, лелуја, измиче, ако је уопште и има). Пред том линијом хоризонта, пребродивши и копнени и водени ход, пешак стоји пред задатком да све своје материјално превлада и пређе у чисти дух. Прелазак тај, ту је вероватно и најтежи и најлакши. Треба ли рећи да је тек на таквом неком месту, тек у таквом неком тренутку преласка, могућна Мелодова представа о сусрету са анђелом чуваром. Зашто том анђелу дајем име Хармон, ако није видљиво, чујно је.

Дошло је време да узмолимо Хармана да се не одваја од нас. Кад излазим из куће, да не изађем из коже. Кад излазим из коже, да не изађем из свог видног поља, из своје азбуке. Свако моје слово, сваки самогласник и сугласник да заокружи, као на гласању, исто име. *Господ мој и Бог мој*. Гласам за чисту воду, за белу, савршену пахуљу. За пчелу, док је још зујна, док јој нису отели последње пуно окце саћа. Нисам ја вођа, него је Хармон хоровођа. Ко се пријужи, тражиће, песмом, чисто око. Дошло је време да се загледамо у очи једно другом. Око је огледало душе.

Пророк Језекиљ видео је херувиме који имају мноштво очију не само по целом телу, него и по – точковима! Можемо ли замислiti шта и како виде ти херувими? И како се то они, имајући крај ногу точак, крећу на све стране: *онамо куда дух иђаши, иђаху и они, јер дух њихов бјеше у щоцковима, а точкови обличјем и најравном бијаху као да је један щоцак у другом?* Изворни, хебрејски израз за тај

Злата Коцић рођена је 1950. у Жељеву. Осмо-годишњу школу завршила у Сврљигу, гимназију у Књажевцу. Дипломирала је на Филолошком факултету у Београду, на групи за руски језик и књижевност. Усавршавала се на студијским боравцима у Русији (у Москви на Универзитету „Ломоносов“ и Институту „Пушкин“, у Ростову Великом на Институту „К.Д. Ушински“). Од 1975. до 1985. била је професор у Другој београдској гимназији. Од 1985. до почетка 2006. радила је у редакцији „Нолита“, као лектор-редактор и као уредник. У преосталом, краћем, периоду до пензије била је у статусу слободног уметника.

У периодици и књигама, од 1971. до данас, објављује поезију, поетску прозу, драмске поетске текстове, студије о домаћој и иностраној поезији и прози, преводе с руског и на руски језик и приређене изборе поетских текстова.

Извор: Српско књижевно друштво / <http://www.skd.rs/>

„точак у точку“ гласи „галгал“, та реч има најмање два значења – „окретање“, а тачније „ковитлац“ и – „откривење“. Код нас је преведена речју „коло“, у руском преводу је „вихрь“: снажни ковитлави ветар. „Алине“, рекли би у мом завичају. Није ли у том галгалу садржана и слика ока одраженог у оку, као праслика разговора душе с душом, као принцип слободе кретања духа, и принцип анђеоске чистоте? А та чистота најављује – будући чисти свет, симболизован структуром кристала. У „Откривењу Јовановом“, после стравичних призора такозваног судњег дана, имамо чудесно виђење Новог, небеског, града, који је сав од разних кристала. То је тај врхунски идеал. Имамо ту и слику *стакленог мора, смијешаног с оћњем* и певаче који стоје на њему и појањем изричу хвалу Богу. Није ли у том мору одражено ново небо, што га и чини кристалним? Квантни физичари пуно полажу на четврто агрегатно стање, плазматично, називајући га и течним кристалом (нов појам). Није ли управо тај течни кристал видео Јован са Патмоса, али га описује речима којима располаже?

Наука потврђује да жива вода, света или освештана, чува своју хармоничну структуру и, залеђена, показује прелепе кристалне облике. Па чак и загађена вода, уз добре речи, молитве, иконе, уз духовно појање, уз музику (углавном класичну), успева да се тој хармоничној структури врати. Посвећеници квантне физике уловили су енергију речи, речи добре, молитвене, и њоме оживели озрачено, усмрћено пшенично зрно: и оно је проклијало. Уловивши енергију мисли, они тврде да људи, удруженi у позитивним мислима, окупљени у захвалности Творцу, могу мисаоном енергијом да промене стварност, преокрену збивања у добром смеру, призову другу, повољну и жељену реалност. Ту промену они зову „квантни скок“. Стара формулатија: зло је организовано, а добро – није, још је на снази. Да, добро је напросто добро, само собом, оно нема других потреба осим да буде то што јесте. Знамо: што је добро, то је и лепо, чисто, племенито, то зрачи љубављу и топлином. Благотворно, лековито, праведно... Оно свакоме доноси мир и радост, а свима заједно – слогу. Зашто да будемо – као рогови у врећи? Свима нам је јасно шта чини зло широм света. Није ли дошло време да помогнемо добру да се организује. Да покажемо да зло ствара лажну слику о својој доминацији, да је доброте много више. Ако су молитве на светски дан захвалности посредовале да бомбардери одустану, зар не вреди да се у таквој захвалности окупљамо, свакодневно? Гласам за минут, годину, век, миленијум захвалности. Потребно је заједништво у молитвама и доброти. Потребан је светски хор позитивних мисли и осећања. Песнички речено: Хармонов хор. Гласам за тај двострахи вез у песми, за ту слику без наличја већ са два лица. Као што је ноћ друго лице дана, тако је и смрт друго лице живота. Јер, јесмо тачкица, али у њој се укрштају водоравно и вертикално, у њој се, као у семенчици, привремено шћућурило јаје васељенско, у њој ридање може да роди песму. Јесмо честица, али и несвесно памтимо целину и тежимо њој. Јесмо од материје, али оно што јесмо је од духа.

Смотра духовног беседништва ученика средњих школа се одржава од 2003. године. Специфичност ове манифестације је богослужбени простор храма у којем говорници произносе своје мисли о духовном животу. За претходних четрнаест година, колико смотре постоји, са амвона четири београдска храма, почевши од старе бежанијске цркве, чуле су се беседе више од 170 младих говорника, који су позивали на љубав, мир, толеранцију, али су и оштро указивали на негативне појаве у друштву и немирење са њима.

Смотру је већ поменуте 2003. године осмислио и, са благословом Патријарха Павла, а затим Патријарха Иринеја,protoјереј Владимир Замахајев, парох Српске Православне Цркве у Београду. Смотра је ревијалног, нетакмичарског карактера са слободним приступом за публику, и идејом да се ученицима из више средњих школа из Србије и региона и њиховим гостима, пружи прилика да покажу своје вештине писања и знања у интерпретацији ауторских беседа. На Смотри се већ годинама афирмише духовно беседништво – омилитика и хришћанска мисао младих људи. Свака хришћанска проповед има узор у проповедима које је изговорио Господ Исус Христос. У ученицима омилитике најчешће се помиње да се омилија разликује од свих других говора по свом особеном карактеру, садржају и циљу. Основни задатак омилије је наставак божанске мисије спасења људи, по речима Господа Христа: „Идите и начините ученицима све народе, крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа“ (Мт. 28, 19). Што се тиче садржине, у омилији се не проповеда само своје или туђе мишљење, већ пре свега, јеванђелска наука Господа Христа, по речима апостола: „Не проповједамо сеће, него Исуса Христа...“ (2. Кор. 4, 5). Основни циљ омилије је спасење свих људи, јер је Господ дошао да спасе свијет (Јн. 12, 47). Дужност проповедања наложио је Господ својим апостолима, а преко њих свим црквеним пастирима, када је заповедио: „Идите, дакле, и начините ученицима све народе – учећи их да држе све што сам вам заповједио“ (Мт. 28, 19–20) и „проповедајте Јеванђеље свакоме створењу“ (Мк. 16, 15). Одржавање Смотре у богослужбеном простору ставља акценат на проповед као конститутивни део Литургије. Проповед у Светој Литургији, и по садржају и по изразу, истоветна је са Светим Богослужењем и молитвом Цркве,

Аутори фотографија: Петар Богуновић и Саша Јосифовић

Смотра духовног беседништва средњошколаца

Протојереј Владимир Замахајев и Милош Маринковић

она има своју функцију као продужетак и тумачење Светог Писма.

Циљ Смотре је да Православна Црква отвори младим људима још једно место на којем ће моћи да се баве квалитетним духовним активностима, као и да буду подстакнути на проналажење свог личног, унутрашњег духовног пута који ће их водити кроз живот. Нит која спаја ове говорнике низ година уназад је ентузијазам и енергија

младих, умних људи, као и љубав и стрпљење њихових професора да би се афирмисало хришћанско беседништво у нашем времену. Чуле су се речи на језицима којима је хришћанство блиску као што је латински, старословенски, али и на језицима који са хришћанством имају мало веза као што су јапански или арапски језик.

Правни факултет Универзитета у Београду препознао се Смотру као значајну манифестију беседништва и доделио признање за развитак и афирмацију беседништва међу младима оснивачу и организатору Смотре протојереју Владимиру Замахајеву.

Ученик 5. године Богословије Светог Саве Лазар Лазаревић произноси беседу

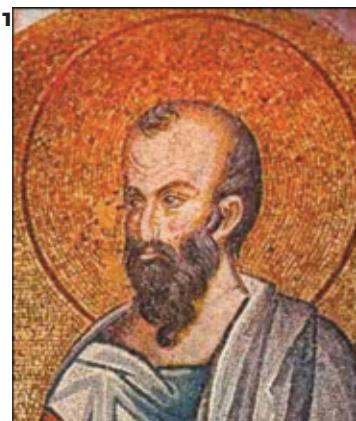
Ученица 4. године Средње школе у Гроцкој Тамара Ранковић произноси беседу

Све ово указује да Црква у нашем времену није заборавила своју мисију и идеал Христове спаситељне отворености према свакој људској личности, читавим народима и целокупној творевини у овом свету. Црква на овај начин жели да подстакне средњошколце како би своје таленте умножавали у славу Божију, и подстакли их на унутрашњу борбу за духовно усавршавање и трагањем за

својим путем у Царство Божије и проналажење сопственог пута према Христу.

На Православном богословском факултету Универзитета у Београду, у недељу, 7. маја 2017. године, одржана је Петнаеста Смотра духовног беседништва. Смотру је, пригодним обраћењем, отворио протојереј Владимир Замахајев. Учествовало је дванаест средњошколаца из Србије и Републике Српске. Смотру је увеличала појањем Хор параклиса Св. Јована Богослова при Православном богословском факултету под вођством асистента Владимира Антића.

Из ризница светоотачке духовности:
Блажени Теодорит, епископ Кирски

Богољубива историја или О аскетском начину живљења

*Превод са старојрекој:
Лазар Нешић*

Пролог

Као што они којима је поверено старање о телима припремају лекове да би се борили против болести и помогли болеснима, тако и напор оваквих писаних сведочанства постаје попут превентивног лека, извесно средство против заборава и оруђе сећања.

1. Као је дивно посматрати подвиге изврсних мужева и атлета врлина, те гледајући их својим очима, стицати користи од виђенога. Јер, гледајући на ове похвале достојне ствари, које се показују као веома изврсне и које постају сасвим пожељне, они који их сагледавају подстицани су на задобијање истих. Такође, они који знају ове ствари приповедају о наведеном врлинском животу онима који их не знају, те доносе незанемарљиве користи свима који слушају. Иако неки кажу да је гледање поузданije од слушања, ипак и оно што слушамо заслужује поверење ако одражава истину приповеданога. Јер, као што је језику и непцу својствено разликовање сладости, горкости и других укуса ове врсте, тако је слуху поверио разликовање различитих исказа, као и способност разабирања речи које доносе извесне користи од оних које доносе штете.

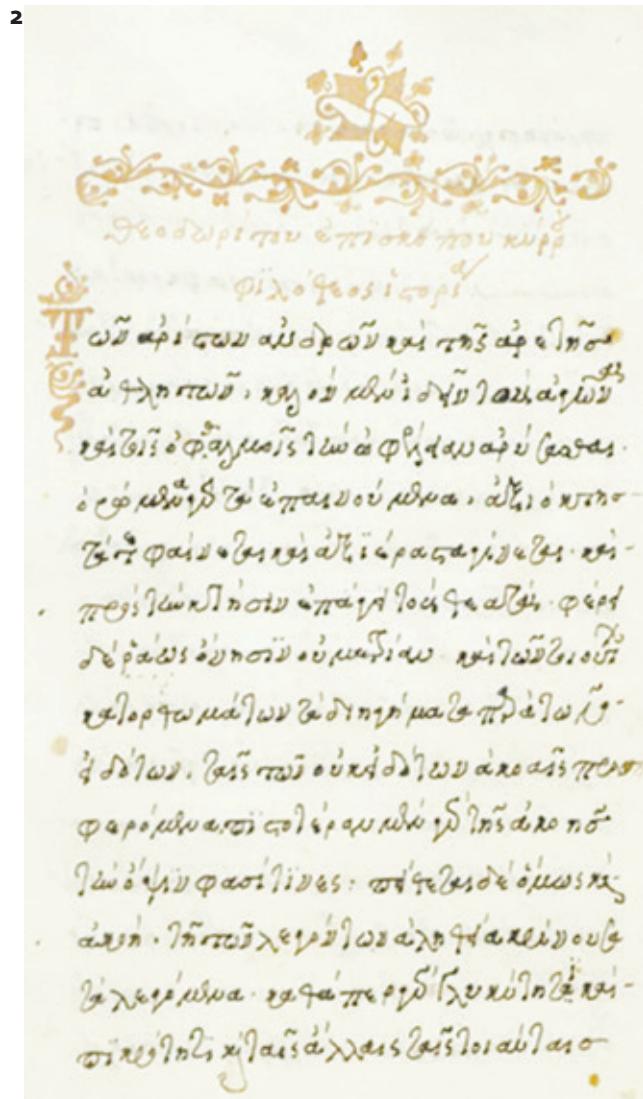
2. Када би, наиме, корисне приповести могле остати у сећању и када их заборав, попут какве гу-

сте магле, мало по мало не би брисао, онда би било излишно и сувишно записсивати их, пошто би корист која из њих произлази лако нашла пут до будућих поколења. Но, с обзиром на то да временитост озлеђује тела старошћу и смрћу, те доноси заборав врлинског живота, а и брише сећање на њега, нико не може с правом бити огорчен што покушавамо да оставимо писано сведочанство о начину живота ових богољубивих мужева. Као што они којима је поверено старање о телима припремају лекове да би се борили против болести и помогли болеснима, тако и напор оваквих писаних сведочанства постаје попут превентивног лека, извесно средство против заборава и оруђе сећања. Ако песници и историчари бележе чинове војничке храбрости, те ако трагичари у трагедијама износе на видело дана несреће које су с правом остале скривене и овековечију их у својим списима, док други троше своје мастило на комедију и смех, зар не би онда било чудно допустити да падну у заборав људи који су

се у смртним и острашћеним телима показали бе-страснима и ревносно подражавали бестелесним бићима?! Коју казну не бисмо оправдано заслужи-ли када бисмо допустили да буде замагљено сећање на ове похвале вредне подвиге?! На крају крајева, будући да сећање на њих није исписано у бронзи или словима, већ су они у ревносном подражавању најувишије философије светих стараца прими-ли отисак њихове врлине и постали, такорећи, њихове живе иконе и статуе, какав разумни опроштај можемо примити што њихове прослављене животе нисмо почествовали да буду у нашим списима?!

3. Нарочито имамо ли у виду да атlete и рва-чи који се такмиче на Олимпијским играма бивају почаšћени сликама, па и победоносни возачи за-прега на коњским тркама примају ову исту част. И не само они, већ и женскасти и женствени мушкарци – код којих је немогуће разликовати да ли су мушкарци или жене – бивају изображавани на дрвеним плочама од стране оних који воле да их гледају, који у ревности жуде да продуже сећање на њих што је могуће дуже, иако ово сећање не доноси користи њиховим душама, већ само штету. Упркос томе, они који воле прво или потоње, чак и на своју сопствену штету, исказују поштовање својим љубимцима у виду портрета. Ипак, пошто је смрт склона да пустоши смртничку природу, они мешају боје и изображавају њихове ликове на др-веним плочама те тако покушавају да учине сећање на њих трајнијим од њиховог живота. Но, ми бележимо живот који подучава философији и под-дражава небеском живљењу. Ми не изображавамо њихове телесне особине, нити их представљамо онима који не знају за њих, већ дајемо обрис узора несагледивих душа, те приказујемо невидљиве борбе и скривене подвиге.

4. Јер, такав је окlop апостол Павле, генерал и првоборац њихове фаланге, ставио на њих: „Зато узмите“, каже он, „свеоружје Божије, да бисте се могли одупрети у зли дан, и одољевши свему, одржати се“ (Еф. 6, 13). И опет: „Стојите, дакле, опасавши бедра своја истином и обукавши се у окlop правде, и обувши ноге у приправност за јеванђеље мира; а изнад свега узмите штит вере, о који ћете моћи погасити све огњене стреле нечастивога; и ка-цигу спасења узмите, и мач Духа, који је реч Божија“ (Еф. 6, 14–17); дакле, након што их је обукао у ово свеоружје, он их је послao у битку. Јер, таква је природа непријатеља: бестелесна, невидљива, при-тајена, те она која у тајности кује заверу, поставља заседе и ненадано напада. Управо је ово имао на уму овај исти генерал када је казао: „Јер, не ратујемо против крви и тела, него против поглаварства, и власти, и господара tame овога света, против ду-

Слике: 1. Благијен Теодорит Кирички, рановизантијски мозаик, 2. један од древних манускрипата Теодоритове Боготворбиве историје (извор: Православни интернет-журнал «Приходани» – <http://prirozhannin.msdm.ru/>)

хова злобе у поднебесју“ (Еф. 6, 12). Међутим, иако заједница ових светих људи имајаше овакве про-тивнике – или барем сваки понаособ међу њима пошто они нападаше час једне, час друге – те иа-ко беху окружени толиком гомилом непријатеља и таквим природама, они задобише блиставе победничке венце, натераше у бекство своје противнике, изгнаше их силом и сасвим их пометоше, те поди-гоше пехар победе.

5. Ову победу им није пружила њихова природа – пошто је смртна и испуњена безмерним страсти-ма – већ њихова воља која је привукла божанску благодат. Поставши пламени љубавници божанске лепоте, изабравши да радосно чине и подносе све ствари ради њиховог Вољеног, они племенито пре-трпеше буру страсти и беху постојани у одбијању лавине демонских удараца, те – као што рече Па-вле – „изнуравајући тело своје и савлађујући га“ (1. Кор. 9, 27), они укротише распаљеност раздражај-ног и помахниталост желатљног дела душе умири- ➔

ше. Постећи и спавајући на земљи, они успаваше страсти и зауставише њихову неумољивост, те тако присилише тело на примирје са душом и окончаше њихов прирођени рат.

6. Успоставивши тако мир између душе и тела, они одагнаше од себе читаву гомилу противника. Јер, у недостатку помисли које откривају унутрашње стање и бивајући лишени сарадње људских удова (пошто ћаво користи наше удове као оружје против нас), противници не могу нападати. Ако очи нису заведене, нити је слух зачаран, нити је додир пријатно побуђен, нити је ум пријемчив злим хтењима, онда је ревност оних који смишљају лукавства узлудна. Јер, као што је граду саграђеном на високој гори, зазиданом чврстим утврђењем и са свих страна окруженом дубоким шанцем немогуће пасти у руке непријатеља, осим ако се унутар њега не нађе издајник и отвори стражње капије, тако је и демонима који нападају од споља немогуће да надајачају душу окружену божанском благодаћу, осим ако сагласност извесне помисли не отвори каква стражња врата у нашим чулима и пусти непријатеља унутра.

Бивајући добро подучени о овим стварима путем божанског Писма и чувши Бога који рече кроз пророка да се „смрт попе на прозоре наше“ (Јер. 9, 21), људи које опевамо затворише своја чула божанским законима као бравама и катанцима, те њихове кључеве поверише уму. Језик не отвараше уста, осим на заповест ума, нити зеници би дозвољено да провири кроз очни капак без допуштења; а слух, ком би немогуће да свој улаз огради очним капцима или уснама, одбациваше безумне речи и прихваташе само оне којима се ум наслаживаше. Исто тако, они васпиташе своје чуло мириза и научише га да одбаци жудњу за пријатним мирисима пошто они по природи доводе до млакости и млитавости. Такође, они одбацише засићење stomaka и научише га да прихвата само оно што испуњава потребу, а не уживање, и то само онолико колико беше потребно да не умру од глади. На сличан начин, они укинуше слатку тиранију сна и ослобађајући своје очне капке његовог ропства они научише да буду господари, а не његови робови, те стекоше користи од њега онда када га сами призвишу да накратко укрепи природу, а не када их он сам салеташе.

Тако, дакле, побринувши се за чување зидова и капија, те остварујући сагласност унутрашњих помисли, они се подсмевају непријатељима који их нападају од споља и који – захваљујући заштити божанске благодати – не беху у стању да продру унутра с обзиром на то да не нађоше издајника који би решен да прихвати злотворе. Иако непријате-

љи имају невидљиву природу, а тело је видљиво и потчињено нужностима природе, они њиме ипак не могу овладати. Јер, кочијаш, музичар и кормилар тела чврсто држи узде у својим рукама и држи коње у добром поретку; свира по жицама чула и произвodi савршено хармонични звук; вешто управља кормилом, те избегава ударе таласа и налете ветрова.

7. Ко се с правом не би дивио онима што иђаху путем живота у безбрojним подвизима, који савлађивају своја тела у зноју и напору, који се не прејпустише смеху, већ проведоше свој живот у жаловању и сузама, који сматрају пошћење раскошном храном, напорна бдења најпријатнијим сном, тврдоћу земље меком постельом, молитву и псалмопојаје неизмерним и незаситивим уживањем, као и онима који стекоше сваки облик врлине?! Штавише, ко их може опевати онако као што они заслужују?! И сам добро знам да никаква реч не може изразити њихову врлину. Упркос томе, треба се прихватити овог подухвата. Јер, било би неправедно да они који посташе савршени љубитељи истинске философије не приме барем најскромнију похвалу због реченога.

8. Ипак, нећемо написати једну похвалу за све заједно јер су њима дати различити дарови од Бога, као што с правом каже блажени Павле: „Јер једноме се даје Духом реч премудрости; а другоме реч разума по истоме Духу; а другоме вера, овим истим Духом; а другоме дар исцјељивања, по томе истом Духу; а другоме да чини чудеса, а другоме пророштво, а другоме да разликује духове, а другоме различити језици, а другоме да казује језике“ (1. Кор. 12, 8–10). Да би указао на извор свих ових дарова, он затим додаје: „А ово све чини један и тај исти Дух раздељујући по својој власти свакоме како хоће“ (1. Кор. 12, 11). Будући да су, дакле, примили различите дарове, ми ћемо с правом о свакоме приповедати понаособ, иако нећемо пружити преглед свих њихових подухвата – јер чак ни читав живот не би био довољан за овако нешто – већ ћемо приповедати о понеким стварима из живота и дела сваког од њих, те ћемо из ових појединачних ствари приказати општи карактер читавог живота, а затим прећи на следећи.

9. Нећемо покушавати да поверимо историји начин живљења свих светитеља који су постали познати на многим странама, јер нити познајемо све оне који су постали познати посвуда, нити је могуће да један човек остави запис о свима. Зато ћу прибележити само животе оних који засијаше попут звезде на истоку и који добашише до крајева васељене својим исијавањем. Излагање ће, дакле, имати облик приповести, без прибегавања норма-

ма хвалоспева, већ ће бити као произношење неких простих чињеница.

10. Молим оне који ће читати ову *Бојољубиву историју* или *Аскетски начин живљења* – нека свако назове овај спис како год пожели – да не посумњају у речено, ако ли чују о понекој ствари која је изнад њихових снага, нити да врлину ових људи мере према себи самима, већ да мудро препознају како Бог има обичај мерити дарове најсветијег Духа према хтењу оних побожних и како Он даје веће дарове онима који су савршенији. Ово нарочито говорим онима који нису сасвим посвећени у божанске ствари. Јер, посвећеници у скривене тајне Духа познају Његову дарежљивост и чуда која Он извршава у човеку посредством човека, привлачећи безбожнике богопознању путем Његових величанствених чудотворења. Онај који сумња у оно што ћемо приповедати сасвим сигурно не верује у истинитост ствари које се збише кроз Мојсија, Исуса Навина, Илију и Јелисеја, те сматра митом чак и чудотворења која извршиле свети апостоли. Међутим, ако истина сведочи о овим људима, нека онај који чита поверије да су ове садашње приповести подједнако лишене неистине. Јер, благодат која деловаше у пређашњима јесте иста она благодат којом потоњи чинише оно што су чинили. Благодат је, наиме, неисцрпна; она изабира достојне и кроз њих – као кроз какве источнике – изливала потоке добродетели.

11. Неке од ствари које ћу приповедати видех сопственим очима. Оно што нисам видео, с друге стране, успео сам чути од оних који се – као љубитељи врлине – удостојише да сагледавају ове људе и буду од њих подучени. Веродостојни писци јеванђељског учења нису само Матеј и Јован, велики и први јеванђелисти, сведоци Владикиних чуда, већ и Лука и Марко које „први очевици и служитељи Логоса“ (Лк. 1, 2) не подучаваше исправно само у стварима које се тичу Господњих страдања, већ и Његовог непроменљивог учења. Иако не беше очевидац, блажени Лука на почетку свог дела говори да се његово приповедање тиче догађаја који су сасвим потврђени; а ми, чувши да он не беше очевидац самих ових приповести већ прими ово учење од других, обраћамо подједнаку пажњу на њега и на Марка, као и на Матеја, и на Јована. Сваки је, дакле, од њих веродостојан у своме приповедању пошто беху подучени од стране самих очевидаца. Због тога, ми ћемо о неким стварима приповедати као очевици, док ћемо се у другим стварима ослонити на приповест самих очевидаца, тј. оних људи који подражаваше животу поменутих светитеља. Пошто већ потроших превише речи на ово питање како бих све убедио да ћу говорити истину, полазећи са овог места, започећу своје приповедање.

ЛИСТАЈУЋИ ПРАВОСЛАВЉЕ

Листајући Православље

15. септембар

1967.

Пут Васељенског Патријарха

Представник Васељенске Патријаршије у Истанбулу дао је саопштење да Њ. Св. Васељенски патријарх Атинагора I полази на пут по земљама Источне Европе 27. септембра. Око неде-

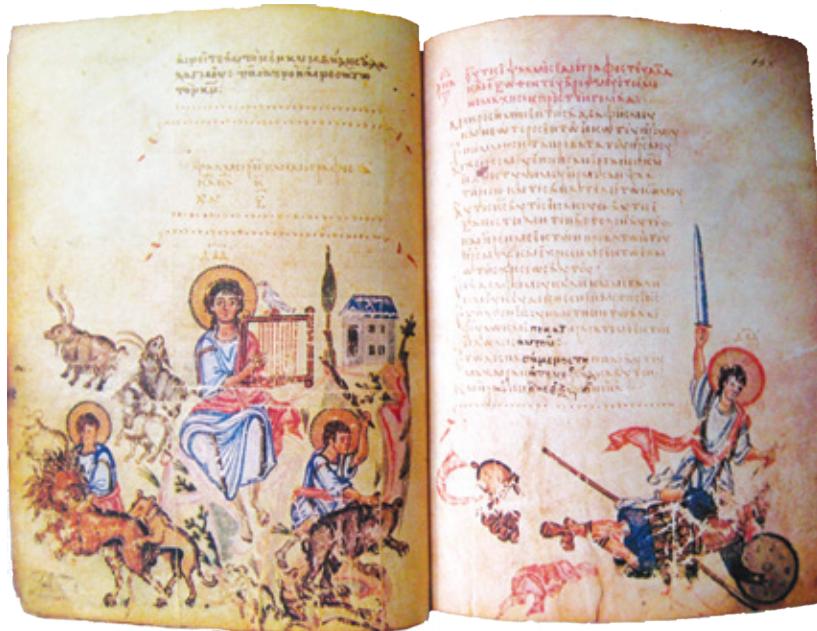

љу дана боравиће у Москви у посети Сверуском патријарху Њ. Св. Алексеју, а затим продужава пут за Румунију и Југославију где ће посетити Њ. Св. Патријарха румунског Јустинијана и Њ. Св. српског Патријарха Германа.

Како смо већ јавили Патријарх Атинагора I ће учiniti посету Српској Цркви између 8. – 12. октобра.

Током прве недеље новембра боравиће у Ватикану у посети Њ. Св. папи Павлу VI.

Православље – новине Српске Патријаршије, година I, број 11, Београд, 15. септембар 1967. године, страна 2.

Цар Давид,
илуминација из
Хлудовог Псалтира
[Хлудовская
псалтырь; московски
државни историјски
музеј, MS. D. 129],
рукописа Псалтира
(према Септуагинти)
из 9. века (извор:
Википедија)

О изазовима превођења текстова Светог Писма

Олга Михајловић Блађојевић

„Ако постоји нешто око чега се лингвисти слажу, онда је то чињеница да је још увек нерешен проблем порекла људског говора“, писао је лингвиста Марио Пеи 1949. године. Ни до данас лингвисти нису предложили јединствену теорију о пореклу језика. Ипак, ако поверијемо јеванђелисти Јовану да је у почетку заправо постојала реч, пре свега створеног, пре светlostи, земље и свемира, онда можемо да себи предочимо идеју да језик садржи много више од самог говора. Постајемо свесни да језик, или комуникација која се њиме остварује, лежи у основи стварања и постојања. Кроз изражавање и комуницирање ми заправо и постојимо, што се може исказати реченицом „Ја не постоји без Ти“. Неразумевање, конфузија и отуђење су, према Библији, настали оног тренутка када су појединци, на свој ужас, приметили да не користе исте изразе, да немају моћ да пренесу мисли ближњима (Пост. 11).

Бројна митска веровања сведоче о значају речи у људском схваташњу почетка света и богова. Сматрано је да је реч истоветна ономе што је њом означено, па је тако име особе означавало њу саму. Име је извор моћи, изговорена имена богова су носила снагу богова. У неким културама постоји веровање да је изговорена реч енергија која нас спаја са свемиром и са Свевишњим.

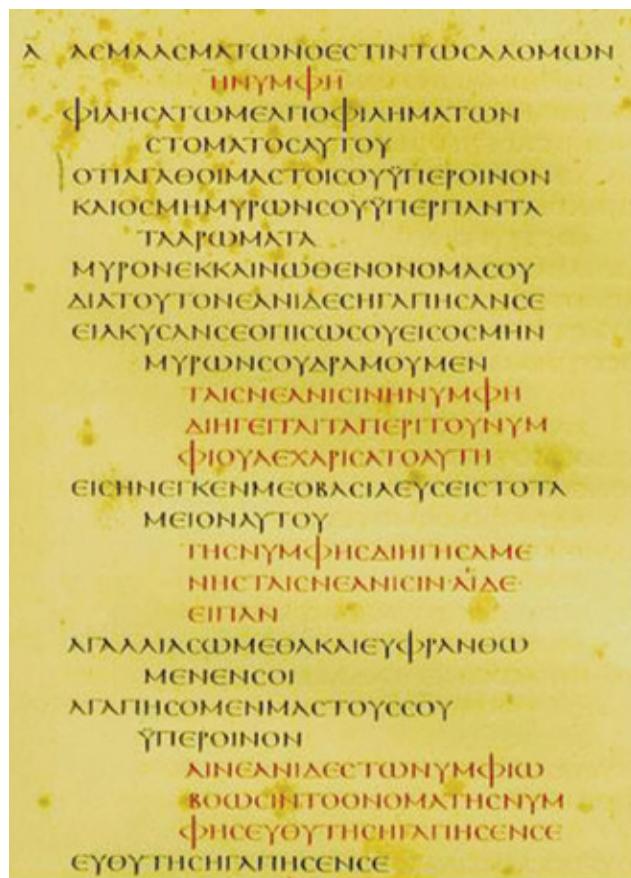
Анализирајући однос језика и мита, Ернст Касирер тврди да се у скоро свим митовима реч јавља у уску вези са стварањем света, да из ње проистиче све Биће и да „срце које мисли и језик који говори

нужно припадају једно другом“. Он такође наводи пример из египатске митологије у коме бог стваралац Птах ствара мислима срца и заповешћу језика, и да је он схваћен као духовно биће које је свет мислило пре него што га је створило речју као оруђем.

Премошћавање проблема неразумевања туђег језика се појављује као посебан изазов када су у питању религијске објаве, јер је његова природа одувек била суштински важна за человека. Са правом постављамо питање аутентичности превода. Да ли интерпретација директних Божијих речи подразумева губљење на њиховој снази и исправ-

ности? Превођење захтева тумачење, па можемо чак казати да превод на неки начин и јесте тумачење. Превођење поетских текстова је посебно захтеван задатак, па се отуда такав превод назива и препевом. Библијски текстови садрже много поетских делова, што подразумева коришћење стилских фигура, ритам и метрику. Славни песник Роберт Фрост је сматрао да поезија представља баш оно што је изгубљено у преводу. Иако радикалан, овакав став ипак садржи део истине и можда је управо то оно што су наслутили преводиоци религијских текстова и због чега су често падали у замку да преводе превише буквално, не би ли сачували оригинално значење. Амерички песник и преводилац Вилис Барнстон тврди да је превођење уметност оштровења и да оно чини непознато познатим. Такође сматра да је савршен превод немогућ јер захтева различитост у значењу као и у звучању речи, али ипак закључује да је превођење могуће, ако се помиримо са чињеницом да превод никада неће бити савршен.

Да ли данашњи преводи Светог Писма могу верније да пренесу поруку ствараоца управо коришћењем слободног начина превођења? Несвакидашње резултате у напору да древне јеврејске списе представи данашњим читаоцима, остварио је професор јеврејског језика Роберт Алтер. У својим преводима Старог Завета са јеврејског оригинала, начинио је напор да пренесе оригиналну ритмiku и значење. Поезија мора остати поезија и требало би у преводима одбацити превише експлоатисане теолошке термине, сматра он. Понекад је чак и слободан превод, парадоксално, дословнији од буквалног. Библијска синтакса, посебно када је у питању поезија, нуди извесну флексибилност, коју су писци обилно користили ради изражajности. Роберт Алтер саветује да ову врсту слободе израза треба испоштовати и када је у питању превод. У самом старојеврејском језику пронализимо веома мало апстрактних речи. За савременог читаоца Библије би могло да буде посебно занимљиво да проучи значење израза који су у оквиру западне цивилизације попримили теолошко значење, док извorno имају сасвим конкретан карактер. На пример, како наводи професор Алтер, реч која се обично преводи као *treх*, у старојеврејском окружењу означавала је прекршај закона, увреду или промашај циља. Израз *душа* је значила дах, дисање, грло, врат, а у најширем значењу живот или суштину живота. Када у 69. псалму читамо: „Спаси ме, Боже, јер дође вода до душе“, значење би могло да буде „Спаси ме Боже јер је вода дошла до врата (и постоји могућност од дављења)“. Реч *стјасење* је данас можда у највећој мери обојена теолошким садржајем. У јеврејском тексту је најчешће означавала физичко ослобођење из веома опасне ситуа-

Ајсма фоматов, ὁ ἐστὶν τῷ Σαλωμῶν – Почетак Соломонове Песме над песмама, детаљ из средњовековног рукописа Септуагинте (извор: liveinternet.ru)

ције. На неки начин, „Спаси ме“ је значило „Учини да будем победник над непријатељем“. Подразумевало је практичан принцип *сага и овде* који је у складу са старојеврејским погледом на свет.

Још од раних превода религијске објаве, као што је Септуагинта (грчки превод јеврејског текста), превођење је варирало је од буквалног до слободног, од префињеног до грубог. Расправе о веродостојности превода су распиривале несугласице, а почетак озбиљнијег, систематског приступа превођењу налазимо код вредног Оригена који је уступцима паралелних делова разних верзија текста бележио и најмање промене, или код одлучног Јеронима који је своје знање страних језика и оштар ум употребио у срећивању хаоса који се јављао услед мноштва раних латинских превода.

Данањње знање и технологија истраживачу нуде много више могућности за зарањање у значење и смисао оригиналних списка, али основне дилеме још увек чине да се опредељујемо за неку од преводилачких тактика.

У текстовима који следе осврнућемо се на неке од најранијих значајних превода, о Септуагинти, Вулгати и о ломовима које је њихова појава производила у религијским круговима тадашњег света.

Византијско хришћанство средњовековне Малте

гр Александар Раковић

Судбина византијске и православне Малте била је истоветна судбини византијских и православних Сицилије и јужне Италије. Под влашћу римокатоличких владара и Римске Цркве, шансе за очување православне вере су до краја средњег века биле никакве.

Малтешки архипелаг се налази посред Медитерана, 96 километара јужно од Сицилије и 288 километара северно од најближе афричке тачке у Тунису. Архипелаг чине два већа острва – Малта и Гозо – и неколико мањих острва. Од античког времена па и током читавог средњег века, популација Малтешког архипелага није прелазила десет хиљада људи.

Око 700. године пре Христа, Малтешки архипелаг су заузели Феничани. После Другог пунског рата између Картагине (Феничана) и Рима (218–202. пре Христа), Малтешким архипелагом су завладали Римљани. Током пловидбе Апостола Павла у Рим на суђење (60. године), олуја је бацила галију на острвце Селмунет у Малтешком архипелагу. Апостол Павле је био један од преживелих, а његовим искрцавањем на Селмунет – које се данас зове Острво Светог Павла – на Малти се први пут чуло Христово учење. Малтешки лингвиста Џозеф Бринкет пише да су тада, на прелому миленијума и пре тога, новчићи на Малти носили тројезичне натписе: грчки, латински и феничански (пунски). Грчки утицаји на Малти, било да је била под Карthagином или Римом, стизали су путем трговине.

Малта се, дакле, вековима налазила на тромеђи културних утицаја. Бринкет помиње савремене лингвистичке расправе о томе да ли је становништво Малте пре успостављања византијске власти било у

језичком смислу доминантно феничанско, латинско или грчко? Није искључио могућност да су грчки утицаји, који су долазили преко Сицилије, били толико јаки да је становништво Малте чак и у време римске власти било већинским делом грчког матерњег језика. Он у сваком случају подвлачи да је само грчки језик тог времена био довољно јак да се одупре латинизацији Малте, као што се одупирао на источним обалама Медитерана и на Сицилији.

Малтешки архипелаг (у даљем тексту: Малта) је христијанизован у четвртом веку. Германска племена Вандали и Остроготи су га заузела у петом веку. Византијско царство је 535. овладало Малтом, а Грци су острво држали до 870. када је Малта пала под власт Арапа. Под византијском влашћу, која је трајала 335 година, установљена је црквена јепархија која је Малту везивала најпре за Сицилију. Лингвисти Марија Ацопарди Александер и Алберт Борг пишу да је Малта тада постала византијска предстража и с доминацијом „вероватно грчко-хришћанске културе“. Византијски манастир на локацији Тас Силћ, на истоку Малте, подигнут је у 4. или 5. веку, а 870. су га уништили Арапи. У византијском административном центру Мелита тада су уништене и опљачкане све цркве. Арапи су из тих цркава однели мермер да га искористе за изградњу тврђаве у Сусу, у Тунису. Грк Манас, епископ Малте, затворен је у арапском затвору у Палерму на

Сицилији. Према Бринкету, аутохтоно малтешко хришћанство је током арапске власти затрто.

Бринкет пише да је пред пад Малте под арапску власт (870) на острву живело само пет хиљада људи и да је становништво бежало од мусиманских завојевача. С тим у вези, вели он, није сасвим јасно каква је била етно-лингвистичка структура Малте када су је Арапи освојили. Извесно је да се становништво потом делило на повлашћене мусимане и на све остale који су сматрани инфериорним. Према арапском хроничару Ал-Химјарију, Малта је до половине 11. века остала без становништва. Бринкет наводи да су Арапи половином 11. века на Малту довели робове који су били сицилијски хришћани, сицилијски конвертити у мусимане, па чак и неке Словене. Хришћани који су на Малти дочекали норманско освајање и збацивање мусиманских владара, били су робови и затвореници одлучни само да се врате кућама јер нико од њих Малту није сматрао својим домом.

По норманском освајању Малте (1090) започета је рехристијанизација архипелага. Латинска бискупија на Малти установљена је 1156. године. Становништво које је у 12. веку насељавано са Сицилије и из Италије није се мешало са локалним арапским живљем. Попут Сицилије и јужне Италије, и на Малти се догађао процес латинизације. Међутим, док су грчком становништву Сицилије и јужне Италије наметани верска, језичка и етничка латинизација, језик малтешког становништва је до данашњих дана остао арапског корена и званичан је језик савремене државе Малте.

Посве је интересантно да у рехристијанизацији Малте учествује и грчко монаштво са Сицилије. Малтешки историчар Марио Бухађар пише да су православни калуђери са Сицилије оставили дубок траг у иконографији, архитектури, хагиографији и топонимици постарапске Малте. Грчки калуђери су код Рабата највероватније успоставили пустињачку заједницу. Даље, грчки монаси су на Малти основали двадесет цркава у стенама и пећинама које су често биле осликане византијским фрескописом. Изгледа да су се вратили на темеље древног византијског манастира у Тас Силђу. Основали су и један грчки манастир.

Међутим, пише Бухађир, постојала је „друштвена неједнакост“ грчког свештенства са привилегованим латинским свештенством, као што је постојала „инфериорност“ мусиманског живља према латинским хришћанима. С тим у вези, православним монасима је било лакше да преводе Арапе у хришћанску веру него што је то било латинским монасима. Арапи који су на Сицилији и Малти прихватили православну веру, наставили су да доживљавају Нормане и њихову латинску Цркву као завојеваче.

До половине 13. века пртерани су са Малте сви мусимани који су неколико деценија пре тога још

ДОБРОЧИНСТВО
Поклоничка агенција Српске цркве
тел/факс: 011/2687-416, 2686-445
info@dobrocinstvo.rs
www.dobrocinstvo.rs

ДОЛИНА ИБРА
 23 - 24. септембар

ПРАВОСЛАВНА ГРУЗИЈА
 24. септембар - 03. октобар

КИПАР
 14 - 20. октобар

СВЕТИЊЕ ГРЧКЕ
 20 - 26. октобар

МИТРОВДАН У СВЕТОЈ ЗЕМЉИ
 02 - 10. новембар

ТРАГОМ БИБЛИЈЕ
 12 - 24. новембар

БОЖИЋ У СВЕТОЈ ЗЕМЉИ
 04 - 12. јануар 2018.

ОСТРОГ
 Сваког викенда

увек чинили апсолутну већину становништва Малте и Гозоа. Према британском историчару Ентонију Лутрелу, скоро сви православни хришћани су до 13. века „елиминисани“ са Малте.

Судбина византијске и православне Малте била је истоветна судбини византијских и православних Сицилије и јужне Италије. Под влашћу римокатоличких владара и Римске Цркве, шансе за очување православне вере су до краја средњег века биле никакве. Уосталом, водећи па и једини политички ослонац грчком православном монаштву, Византија, престала је 1453. да постоји.

Увек је добро, међутим, присетити се земаља које су некада биле део византијског комонвела и православног хришћанства а временом су отуђене. Поменимо сада само оне које истргнуте из грчко-православног света: Цариград, источна Тракија, Мала Азија, Левант, источни део северне Африке, Малта, Сицилија и јужна Италија.

Већ смо се протеклих година доста присећали православних простора који су отети Србима и Русима. Извуцимо поуку јер тај процес није стао и још траје.

На слици: Грчка црква у пећини из 12. века посвећена Светој Агати Сицилијској, Рабат, Малта. Фреске у византијском стилу осликане су у 12. веку, а нови олтар и кип Свете Агате Сицилијске додати су у 17. веку (фото: Стив Ацопарди).

Заборављени великан српске историје – јеромонах Митрофан Матић

Вероучитељ Милош Павловић

О оцу Митрофанду Матићу писало се још од времена његове погибије, али сада се први пут појављује синтеза која обухвата његову биографију, стваралаштво и његово страдање

Не тако давно изашла је из штампе књига универзитетског професора из Руме, др Ђорђа Ђекића, која носи наслов: *Отац Митрофан Матић: један живот – једна ирича.*

Писање једне овакве књиге која спада у тзв. „мале теме“ у историографији, није нимало лак задатак, јер захтева вишегодишње иссрпљујуће истраживање по библиотекама, приватним збиркама и архивима, а притом не доноси научну корист или популарност. Због тога историчари овакве теме углавном заобилазе, те је веома корисно када се нађу аутори који се подухвате тог посла. Највећа вредност ове књиге јесте у томе што је аутор сачувао од заборава име, дело и страдање јеромонаха Митрофана Матића.

О оцу Митрофанду Матићу писало се још од времена његове погибије, али сада се први пут појављује синтеза која обухвата његову биографију, стваралаштво и његово страдање.

Књига је написана као научна монографија која задовољава све критеријуме историографске методологије. У уводу аутор расправља о проблему историјских извора за изучавање живота оца Митрофана, али даје и осврт на резултате до којих је дошла историографија пре њега. Затим је ту кратак осврт на Богомољачки покрет пре Првог светског рата, који је дат као основа за разумевање духовне средине у којој је поникао и као личност сазревао млади Ми-

лесав (у монаштву Митрофан) Матић. Та средина је Банат (Чаково), где је основан Богомољачки покрет (Падеј), одакле је он отишао у манастир Манастију где се у 19. години живота замонашио. Друго поглавље говори о његовом животу и делу. Набројани су часописи са којима је сарађивао. Профил тих часописа омогућава да се стекне увид у његову личност. У трећем је дата анализа настанка и развоја идеје стварања његовог светитељског култа. Пошто се отац Митрофан бавио писањем поезије и прозе, аутор је објавио критички осврт на најновије издање његове поезије. Потом су објављене песме оца Митрофана које недостају збирци. У последњем поглављу аутор је сабрао и објавио прозне текстове оца Митрофана.

Живот и дело оца Митрофана

Отац Митрофан Матић, у току свог монашког живота често је мењао манастире. Боравио је у Манастији, Раковици, Грнчарици, Раиновцу, Благовештењу. На молбу је враћен у Раиновац, да би одатле отишао у Чокешину поред Шапца, постао игуман и ту мученички завршио свој живот.

Најпознатији за време живота био је као песник. Објавио је око стотину песама у часописима као што су: *Српско Косово*, *Духовна стража*, *Православна хришћанска заједница*, *Домовина*. Такође је писао и

Ђорђе Ђекић

Отац Митрофан Матић : један живот – једна прича

Рума : Ђ. Ђекић, 2015

176 стр. : фотогр. ; 25 см

ISBN: 978-86-918915-0-3

прозне текстове у којима се бавио проблемима Цркве, али је износио и своје виђење националних проблема тадашњег друштва. Због његовог беседничког дара, хришћанског живота, око њега се окупљала омладина док је био у Чокешини. Водио је и интензивну преписку са савременицима.

Организовао је и бројне задружне, пољопривредне и просветне течајеве. Заједно са Св. Николајем Српским узимао је и учешће у раду Српске омладине у Сарајеву 1936. године. Такође је био припадник политичке организације *Југословенски народни јоукрејш Збор*, чији је председник био Димитрије Љотић.

Један од његових васпитаника и духовних синова, аутор неколико текстова о њему – Боривоје Карапанцић забележио је да је отац Митрофан често говорио: „Борим се за светлу и узвишену мисао за коју не бих жалио ни живот дати.“

Погибија

Убиство оца Митрофана последица је црвеног терора који је започео убрзо по немачкој окупацији Југославије.

Човек кога је отац Митрофан хранио у манастиру, отворено му је рекао да га је Комунистичка партија Југославије осудила на смрт и да он лично има наредбу да тај задатак изврши. При том га је преклињао да се негде склони јер ако задатак не изврши, биће убијен он.

Отац Митрофан је потом отишао у Београд да би се посаветовао са председником, са својим пријатељима и сарадницима. Разговор је вођен у седишту Збора. Међутим, Димитрије Љотић никако није могао да схвати да је претња смрћу реална. Отац Митрофан је потом затражио подршку за останак у престоници од другога збораша. Међутим, њихови ставови су били подељени. Свестан ситуације у којој се нашао, отац Митрофан се опростио од њих речима: „Остајте ми здраво, ја одох да испијем своју чашу.“

На повратку из Београда, у близини његовог манастира, пресрео га је онај кога је отац Митрофан у манастиру хранио. Саопштио је оцу да му је наређено да га убије. Добио је одговор: „Чини што ти је наређено.“ Убица му је пуцао у груди. То се десило 11. августа 1941. године.

Његово мртво тело три дана је лежало несахрањено јер комунисти то нису дозвољавали, а манастир су опљачкали и у њему сместили свој штаб. Тек после три дана извршен је удар четника Косте Пећанца на манастир, комунисти су претерани, а игуман достојно сахрањен. Његов убица је ухапшен пет месеци касније и заслужено кажњен.

Последице погибије

Аутор књиге др Ђорђе Ђекић се осврће и на последице овог убиства. Отац Митрофан је убијен само зато што је био друштвено активан и врло поштован у свом крају. Комунисти су у њему видели претњу зато што је представљао ауторитет у народу свог краја. Требало је једну такву личност уклонити како би се они могли наметнути као ауторитет. Зато га је КПЈ у Шапцу осудила на смрт и убила. Како у то време није постојала Недићева влада, нити њене војне формације, док је Драга био савезник партизана, никаква оптужба за издају није могућа.

Међутим, др Ђорђе Ђекић сматра да је са убиством оца Митрофана и другим сличним злочинима, Димитрију Љотићу, а самим тим и осталим зборашима и другим антикомунистима постало јасно шта њих очекује ако комунисти дођу на власт или у прилику да одлучују о њиховим животима. Они су схватили да их је њихов академски антикомунизам већ осудио на смрт у очима комуниста, и да ће једини начин да преживе у отаџбини бити да поразе комунисте.

Управо је такво понашање комуниста натерало антикомунисте да образују своју, Недићеву владу ➔

и своје оружане формације. Припадници Збора су основали своју прву војну формацију 16. септембра 1941. године, 37 дана након што је отац Митрофан био убијен. Из ове формације временом ће се настати Српски добровољачки корпус. Српска државна стражка основана је 22. фебруара 1942. године.

Овај закључак издвајамо као један од највећих до- приноса ове књиге историјској науци.

Култ Митрофана Матића

Посебно поглавље у књизи аутор је посветио покушају стварања светитељског култа оца Митрофана.

Пошто је отац Митрофан свесно и својом вољом пошао у смрт, страдавши као мученик за веру, врло рано су настали текстови који су из хришћанског угла посматрали крај његовог живота и покушали да од његовог имена створе култ новог спрског свештеномученика.

Аутор анализира све текстове који су написани у прилог култу оца Митрофана Матића. У прилог формирању његовог култа иде и чињеница да је један будући хиландарски монах узео име по оцу Митрофанду. Био је то познати отац Митрофан Хиландарац, рођен 1923. године као Милан Мишумић. Завршио Богословски факултет у Паризу, али и словослагачку школу тако да је, када је основан Свечаник у Минхену, он био тај који је штампао књиге. Године 1961. одлази у Хиландар где се временом замонашује и узима име Митрофан по Митрофанду Матићу. Био је два пута прот Свете Горе (1973–1974) и (1993–1994). Преставио се у Господу по престанку бомбардовања 1999. године, 22. јуна по православном календару.

Др Ђорђе Ђекић износи мишљење да постоји до- вољно јак основ да се он као мученик канонизује, али изјављује да није он тај који о томе треба да донесе одлуку да ли то треба урадити или не.

У наставку књиге доноси критички осврт на књигу песама оца Митрофана, објављује списак свих песама и објављује песме које се нису нашле у збирци. Његове прозне текстове Ђекић је поделио у три целине: Од Србина до Југословена, друга Монах и трећа Писме. Ови текстови представљају занимљив извор за истраживање друштвене мисли међуратног периода. Књига се завршава текстом Хрвата Крешимира Самодола, његовог друга из Збора, као сећање на последњи земаљски дан оца Митрофана.

Општи утисак

Треба превазићи негативан став према политичком опредељењу оца Митрофана, који је данас доминантан у јавном дискурсу, да би се могла непристрасно сагледати његова животна делат-

Ухваћен убица Митрофана Матића

Протко је већ 5 месеци, када је излом земљом почела да пади, руше и убија људско-комунистички руља. Пет тешких и црних страница наше историје моралу били испуњено крају и злочинима. Један по један настали су нас наша врата другови; наша весницама новога доба, да би за собом оставили велику прашину.

Осталим смо се тешко погоде- ни сирћу излег правобора Митрофана Матића, агунина манастира Чосељине. Његова смрт захтевала је од нас саду — његових другова — императивну дужност да кратко његовог у- бијеника.

Још приликом убиства, које се догодило почетком месеца ау- густа, знало се ко је убица. За- хвалајући случају што се са у- бијеником Митрофаном назавио један светитељ, ћеса догађај пред самим убијством као и самим убијством било су врло добро познати. Познавајући раз- пок Митрофана, који је сав- еријада својој Отадбини и у том правцу дјело, знало се да

тек после пропasti „Совјети- је“ у Ужицу, када су комуни- стима изнешени смртни удари

Потојији Митрофан Матић

и када су њакове банде биле потпуно уништене или разбије- не, покушао је Момчило Мале- тић, — убица Митрофана, да се докхвати своје кубе и тамо за- клони из какве четничке организације.

Наша борба од 28. децембра 1941. године, страна 11

рана, убица се кријући се од по- тера приближавао својој куби:

иако са измером да ступи у скок четничку организацију и тиме пра- крије своје конзуличко уве- рење. Дошао је 12 б. м. кипри- мећен до Чосељине на путу за

своје родно место Лешинце, за- државајући се у једној скопој ка- фини, претпостављајући се пра- сутним сељанима као пратидник лежаличке организације.

Приведен добровољачкој ко- манди у Шапцу, а пошто је ве- дeo да ће искусити заслужену

каму, Малећи је покушао из

све могуће начине да се спасе.

Прикајеши унапријед питања

наследника, поручника г. Ђо- ке Радосављевића, убица је де-

лајане примајући своје делање у

времену комунистичке владави-

не у крајевима око Чосељине.

— Пошто ми је капетан Ра-

чић пратио сирћу у случају

неуспеха при извршењу, ја сам

дело морао извршити и ако сам

зине да је неки Митрофан био

оличио добре и поштење. И

која такав волео од свих, из-

јавно је убија на саслушању.

Преки суд је убијену Мајстору

ност и мученичка кончина, и др Ђорђе Ђекић је у томе успео.

Аутор је очигледно добро упознат са одбојним ставом који и данас влада према организацији Збор, зато у свом раду није желeo да се бави правдањем политичког опредељења оца Митрофана, већ је пажњу читаоца скренуо на његово књижевно стваралаштво које још увек чека свог истраживача. Његову поезију анализираје Радомир Константиновић, писац *Филозофије Јаланке*, али његови критички ставови били су идеолошки и данас су застарели. Зато поезија, али и прозно стваралаштво Митрофана Матића, тек чека свог критичара.

Овом књигом професор Ђекић успео је да нам открије једну истиниту српску причу из братоубилачког грађанског рата, једног идеолошког сукоба који у многим облицима и данас траје, што прилазак овој теми чини вишеструког тешким. Тим пре, већа је похвала ономе ко је смогао снаге да напише и обелодани ово значајно сведочанство из српске прошлости, која увек прети да се понови у будућности ако се о њу огрешимо.

Монографија професора др Ђекића долази данас као преко потребан мелем на све незацељене ране наше братоубилачке прошлости, којој морамо погледати у све поре њеног лица. Она нас подстиче да дубље истражујемо историјско доба оца Митрофана Матића и да искрено преиспитамо наш лични однос према Богу, отаџбини и мученичким жртвама предака.

Клаудија Цеј: Сукоб о инвеститури

Проштогрезвишер-стлаврофор Зоран Андрић

Claudia Zey

Der Investiturstreit

Verlag: C.H.Beck, 2017

128 Seiten
11,6 x 1,2 x 18 cm

ISBN: 978-3406706554

Почетком 11. века нико није могао да предвиди епохални конфликт између експонената духовне и световне власти на Западу. Инвеститура (*investitura*, *investire* = обући, оденути), је појам којим се метафорички означавала привилегија помесних владара да аутономно бирају бискупе. Инвеститура је, уопштено гледано, синоним за расплитање сфере утицаја световне и духовне власти. Црква је била подржавана од обе стране реформистичког покрета – од клерикалних и монаха – да се ослободи световног утицаја. Када је папа Грегор VII немачком краљу Хајнриху IV оспорио право да номинује бискупе у сво-

ме краљевству и да им дарује прстене и штапове, као инсигније духовне моћи, дошло је до сукоба. Краљ је 1076. покушао да свргне папу. Грегор је пак реаговао тиме што је Хајнриху оспорио краљевски ауторитет и на њега бацио анатему. У том моменту је опозиција унутар властеле прозрела шансу да се ратосоља спорног владара. У покажничком путу за Каносу, који је постао пословицан израз за метанују, видео је Хајнрих 1077. г. последњу могућност да спасе своје краљевство. Али овај драматичан корак је био само „ауфтакт“ односно почетак 50-годишње контраверзе у европским земљама, све до 1122. односно такозваног „Вормског конкордата“ о сагласности између римско-немачких владара и папе у погледу питања инвеституре. Доцније ће та пракса бити правно регулисана такозваним „конкордатима“.

Клаудија Цеј, професорка историје средњег века на универзитету у Цириху у овој концизној књижици – *Claudia Zey: Der Investiturstreit*, С. Н. Beck, München 2017. – коју одликује високи дидактички квалитет, излаже напето и свестрано узроке, развој и последице сукоба око инвеституре, питање које је чак и у Бизмарково време коришћено у полемикама као историјски релевантан аргумент.

НАУКА, УМЕТНОСТ, КУЛТУРА...

Маријана Пејровић

СРЕМСКА МИТРОВИЦА

14. међународни фестивал фолклора

На сремскомитровачком Житном тргу у петак, 11. августа, почeo је 14. Међународни фестивал фолклора „Срем Фолк фест“ 2017. Фестивал је у присуству многобројних посетилаца и гостију званично отворио градоначелник Сремске Митровице Владимир Санадер.

Најзначајнија ревијална фолклорна манифестација у Србији ове године окупила је 18 ансамбала, односно 600 учесника из 13 држава. Прве фестивалске вечери након свечаног дефилеа учесника, поред домаћина фестиваља митровачког ансамбла „Бранко Радичевић“ наступили су фолклори из Чилеа, Перуа, Чешке, Грчке, Турске и Бугарске.

Због лоших временских услова друго и треће фестивалско вече одржано је у Пословно спорском центру „Пинки“ уз наступе ансамбала из Словеније, Словачке, Бугарске, Хрватске, Грчке, Босне и Херцеговине (Републике Српске) и Перуа.

Митровачкој публици представили су се и српски фолклорни ансамбл са Косова и Метохије, односно ансамбли украјинске, мађарске, хрватске националне заједнице из Сремске Митровице, као и представници Македоније и Румуније.

Последње овогодишње фестивалско вече „Срем Фолк феста“ чији је организатор Центар за културу „Сирмиумарт“ из Сремске Митровице, одржано је 14. августа. Наредне вечери, 15. августа на Житном тргу одржано је вече тамбурашке музике под називом „Од бегеша до прима“.

Извор: Радио „Српски Сион“

Универзитет у Београду међу првих 300 на Шангајској листи

Како јавља РТС, на престижној Шангајској листи за 2017. годину, објављеној недавно, Универ-

Теолошки погледи

ВЕРСКОНАУЧНИ ЧАСОПИС

Теолошки погледи на интернету

Са радошћу обавештавамо читаоце *Теолошких погледа* да је на адреси <https://teoloskipogledi.spc.rs/sr/> доступан вебсајт нашег часописа на српском и енглеском језику. Доступни су, у дигиталном облику, чланци и студије из свих до сада објављених бројева *Теолошких погледа* – од 1968. до 2017. године.

Уредништво часописа *Теолошки погледи*

Периодична издања Св. Синода СПЦ

Православље су једине званичне новине Српске Православне Цркве чији је издавач Свети Архијерејски Синод. Током 50 година излажења, постале су део српске црквене културне и националне баштине. Излазе два пута месечно – сваког првог и петнаестог у месецу, а у јануару и августу излази двоброј.

Православни мисионар, мисионарско гласило Српске Православне Цркве за младе, на једноставан, разумљив и аналитичан начин афирмише српску православну културу, историју и наслеђе. Први број је штампан 1958. и од тада излази редовно, шест пута годишње.

Часопис *Теолошки погледи*, са поднасловом „Версконаучни часопис“, Свети Архијерејски Синод СПЦ покренуо је 1968. г. Као један од најстаријих и најутицајнијих теолошких часописа на овим просторима, представља културну и научну вредност за себе. Излази три пута годишње, у мају, септембру и децембру.

Православни дечији часопис *Светосавско звонце* свој пут ка деци започео је 1967/68. г. Препоручен је као помоћно средство у настави веронауке. Излази десет пута годишње.

Гласник Православне Цркве у Краљевини Србији је штампан као орган Архијерејског Сабора од 1900. до 1914. г. Угашен је када је почeo Први светски рат. Поново је почeo да излази 1920. да би 1939. добио садашње име – Гласник – Службени лист Српске Православне Цркве и од тада до данас излази једном месечно.

зитет у Београду нашао се изменju 201. и 300. места и тако задржао прошлогодишњу позицију.

Из региона још само Универзитет у Љубљани је у групи од 401. до 500. места, док универзитета из Босне и Херцеговине, Црне Горе, Хрватске и Македоније нема на листи.

Међу првих десет универзитета на Шангајској листи су осам америчких и два британска универзитета. Најбољи свет-

ски универзитет је Харвард, затим Станфорд, Кембриџ, МИТ, Беркли, Принстон, Оксфорд, Колумбија, Калифорнија и Универзитет у Чикагу.

Шангајска листа, коју сваке године објављује Универзитет Ђао Тонг из Шангаја, једна је од најутицајнијих листа која рангира најбоље универзитетете у свету, њих 500. Кључни критеријуми за рангирање универзитета су број објављених научних радова у ме-

ВИСОКА ШКОЛА – АКАДЕМИЈА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ
ЗА УМЕТНОСТИ И КОНСЕРВАЦИЈУ

Упис на академске студије

Пријемни испит (Конкурс за упис на акредитоване основне и мастер академске студије 2017/18)

Пријемни испит за упис на основне академске студије Високе школе – Академије Српске Православне Цркве за уметности и консервацију, за школску 2017/2018. годину биће одржан 12, 13, 14. и 15. септембра 2017. године.

Детаљније се о конкурсу и пријемном испиту можете информисати на веб-сајту Академије СПЦ – <http://www.akademijaspc.edu.rs/>.

Пријемни испит за упис на мастер академске студије Високе школе – Академије Српске Православне Цркве за уметности и консервацију, за школску 2017/2018. годину биће одржан 13. октобра 2017. године.

Детаљније се о конкурсу можете информисати на веб-сајту Академије СПЦ – <http://www.akademijaspc.edu.rs/>.

Извор: Академија СПЦ

биће изложена следеће године у Француској поводом обележавања стогодишњице завршетка Првог светског рата.

Право из Железничког музеја у Пожеги, ова „парњача“ путује за Париз где ће бити приказана у једном од најзначајнијих музеја, Палати инвалида. Управо се на овом месту чува Наполеонов саркофаг, а ту су сахрањени Наполеонов син Франц и браћа Жозеф и Жером. Двоглава ајдаја „Костолац“ представља специфичну парњачу која је, захваљујући својој несвакидашњој конструкцији, могла без компликованог маневришења да се креће у оба смера, произведена је у Филаделфији.

Извор: Данас

Лк. 8, 44

прикаже православно тумачење Светог Писма и да кроз њих провуче и одређене елементе православне иконографије.

Мт. 17, 21

Разговор са Бојаном Теодосијевићем може се послушати на интернет-страницама Радија „Светигора“ – <http://www.svetigora.com/>.

„Двоглава ајдаја“ креће за Париз

Парна локомотива „Костолац“ позната са Солунског фронта и популарно названа „Двоглава ајдаја“ због ретког облика са два димњака, путује на изложбу у Париз. Иначе, парњача „Костолац“, која је муницијом снабдевају војнике на Солунском фронту,

ХЕРЦЕГОВИНА Пребиловачка бициклијада

Овогодишња манифестација „Пребиловачко лето“ започела је бициклијадом у организацији Црквене општине Чапљина. Петнаесторица учесника из Чапљине, Мостара, Требиња и Гаџа возила је трасом од Пребиловача до манастира Завале и назад, дугом 125 километара, кроз живописне пределе Хутовог блата, неумског залећа и Поповог поља. Пут је имао ходочаснички карактер јер је циљ било поклоњење пребиловачкој и завалској светињи. Братство манастира уприличило је освежење за бициклисте који су, боравећи у предивном амбијенту летње гостопримнице, прикупили снагу за повратак у село. Пут је протекао у одличном расположењу и изванредној кондицији учесника.

Извор: Епархија захумско-херцеговачка

Цртана Библија

Млади уметник из Београда, Бојан Теодосијевић, чтец при Праклису Светог Јована Златоуста у Студентском граду у Београду, започео је интересантан пројекат – израду илustrација инспирисаних Светим Писмом. Пред себе је ставио амбициозан циљ да илуструје комплетну Библију и већ је у радио 350 цртежа који су објављени на блогу <http://crtanabiblija.blogspot.rs>.

Бојанови цртежи рађени су дрвеним бојицама. Према његовим речима, нада се да ће доживети да доврши овај посао. Бојан се труди да кроз своје илustrације

КРОЗ ХРИШЋАНСКИ СВЕТ

Маријана Петровић

СИРИЈА

Стотине хиљада избеглица

Како преноси веб-сајт Инфо службе СПЦ (спц.срб), према статистикама УН, од почетка ове године више од 600.000 сиријских избеглица вратило се у своје домове; истовремено, 800.000 нових избеглица кренуло је у бег услед ратних сукоба, неки по други или трећи пут. Како ватикански лист *Осерватор Романо* пише, позивајући се на Уједињене нације, од око 22 милиона Сиријаца (колико их је било пре него што је почeo рат 2011. године) 5 милиона се налази у иностранству, док је 6 милиона расељено у самој земљи.

Извор: спц.срб | Кайтјес (с немачкој P. P.)

ИРАК

Први пут хришћанка градоначелник

Лара Јусуп Зара постала је прва хришћанка градоначелник Алкоша, малог града у Нинивској равници у Ираку, након што је Општинско веће Каракоша једногласно изгласало њен избор. Она ће заменити једног другог халдејског хришћанина, Абдула Мишу.

Зара, која је дипломирала економију и менаџмент 2006. године, није прва жена која је изабрана за градоначелника у Ираку. Зекра Алвах, муслиманка, постала је градоначелник Багдада 2015. године, али је Зара прва хришћанка која је постала градоначелник.

Велика хришћанска заједница у напађеној Нинивској равници има

хиљаде расељених породица којима је очајнички потребна помоћ.

Католичка добротворна организација „Помоћ Црквама у невољи“ из Велике Британије (ACN), најавила је да ће издвојити 400.000 фунти за помоћ онима у северном Ираку којима хитно треба склониште.

Постоје притисци на хришћане и друге мањинске групе на северу Ирака – да подрже независност ирачког Курдистана.

Извор: спц.срб | Pravmir.com (превод – Информативна служба СПЦ)

НИГЕРИЈА

Наставља се прогон и одстрел хришћана

Најмање осморо људи је убијено, а више од 18 повређено у пуцњави која је избила почетком августа 2017. г. у локалној хришћанској цркви у јужном нигеријском граду Озубулу у држави Анамбра, каже полиција Анабрe у саопштењу. Према том саопштењу, полиција ће известити јавност о овом догађају након што заврши истрагу. Непознати оружани нападач је у недељу, 6. августа 2017. ушао у цркву, док је богослужење било у току и почeo да пуца на вернике... Представници болнице потврдили су да је 8 људи убијено, а 18 повређено, пише у саопштењу које је објавила полиција.

Извор: OCP

МОСКВА Митр. Иларион критиковао бостонски експеримент

Како преносе руски информативни веб-портал РИА Новости (ria.ru) и српски портал „Светосавље“ (svetosavlje.org), председник Одјељења Московске Патријаршије за спољне црквене везе, Митропо-

лит волоколамски Иларион, критиковао је покушај америчких научника да проуче „религиозно искуство“ помоћу гљива које изазивају халуцинације.

„То нема никакве везе са религиозним искуством, чак и ако у експерименту буду учествовали и свештеници. А религиозно искуство, опет, нема никакве везе са халуцинацијама. Постоји сасвим одређена разлика између тога како су старозаветни пророци добијали откровења од Бога и осећања која су последица узимања халуциногених средстава“ – рекао је он.

Наиме, Митрополит Иларион одреаговао је на информације из медија – да су научници Универзитета Чон Хопкинс из Балтимора започели са таквим експериментима са халуциногенима. Сасвим конкретно: да ће у њих укључити неколико десетина „представника различитих религија“ којима ће убрзати „две дозе псилоцибина“.

То хемијско једињење садржи „халуциногене гљиве“. А амерички научници тврде да им је циљ да утврде какав и колики утицај халуциногени имају на „религиозно искуство“. Односно, да желе да провере хоће ли свештеници и верски активисти и агитатори под њиховим дејством постати још уверенији у оно чиме се баве и што проповедају или ће се, бар донекле, изменити њихово „религиозно мишљење“.

Митрополит Иларион је нагласио да не види никакву суштину експеримента и да не може ни да замисли какве би резултате могао уопште имати.

Посебно је упозорио: „Иницијатива и експерименти америчких научника неће, сасвим сигурно, имати никакав утицај на православно поимање религиозног откровења.“

РУМУНИЈА

Канонизован Св. Пафнутије Начертани

Румунска Православна Црква богослужбено је прославила новог

свела у недељу, 6. августа 2017. г., на празник Преображења Господњег (по новојулијанском календару). Званични саборски проглас канонизације Св. Пафнутија Начертног прочитан је пред хиљадама верних на Божанској Литургији у манастиру Робаја.

Митрополит трансилванијски Лаврентије началствао је Литургијом, а њему су саслуживали архијереји Румунске Цркве: Архиепископ аршако-мускелски Калиник, у чијој се епархији одржава прослава, Архиепископ доњодунавски Касијан, Епископ Александријско-телеормански Галактион, и Епископ мађарски Силуан.

Саборски томос о канонизацији Светог Пафнутија прочитан је Епископ Силуан, после чега је икона Светога представљена и отпождана његов тропар. Томос је донет на заседању Светог Сабора 4. и 5. јула 2017, када је донета одлука да се блажени иконописац причисли светима.

Извор: Православие.ру (превод – Информативна служба СПЦ)

ЕГИПАТ

Празник Преображења у Порт Саиду

Папа и Патријарх Александријски и све Африке Теодор II допутовао је 6. августа 2017. године у обалски град Порт Саид, северно од Суецког канала, седиште Митрополије пелусијске, да би прославио празник Саборне цркве Преображења Господњег.

ПРЕД 12. ИЗЛОЖБУ ФОТОГРАФИЈА „ПРАВОСЛАВЉЕ НА ИНТЕРНЕТУ 2017“

Расписан конкурс за дванаест поставку

Отварање изложбе фотографија са православном тематиком заказано је за 11. новембар 2017. године, а рок за слање радова је 9. октобар 2017. године.

Друштво љубитеља фотографије, филмских и видео остварења „Беофото“ из Беочина расписало је конкурс за учешће на 12. Међународној изложби фотографија „Православље на интернету“. Ова културна манифестација која се организује под покровитељством Општине Беочин, први пут одржана 2006. године, приређује се у славу Св. Исповедника Варнаве Настића, владике хвостанског и беочинског.

За традиционалну смотру фотографија са православним садржајем треба послати до пет фотографија у електронском облику, формата 20 x 30cm (20, 3 x 30, 5) у 300 dpi. Право учешћа на конкурсу имају радови који су претходно објављени на било којој интернет адреси. Фотографије се шаљу на имејл адресу ademovski@gmail.com.

У конкуренцију за избор најуспешнијих улазе фотографије пристигле закључно са 9. октобром ове године. Жири Фото кино и видео савеза Војводине од прихваћених радова изабраће оне који ће се наћи у каталогу и на 12. изложби, чије отварање је заказано за суботу, 11. новембар 2017. г. у 19.00 часова, у Дому културе у Беочину.

Признања и похвале додељиће се у појединачној конкуренцији и за колекцију, као и награда „Сава Драгојловић“ (установљена 2014. године) за најбољу фотографију домаћег аутора у избору жирија организатора.

Иначе, из године у годину све је више учесника ове изложбе: у прошлех једанаест конкурса организатору је стигло 2.028 фотографија од 610 аутора из 21 земље. Рекордан број учесника био је прошле (2016) године – 86 аутора из девет земаља са 361 фотографијом.

Извор: Друштво „Беофото“ Беочин

Цркву Преображења Господњег у Порт Саиду осветио је блаженопочивши Патријарх Александријски Фотије, када је јелинска јединица овде цветала; тада је бројала преко четрнаест хиљада Грка са стотину деце која су похађала грчке школе. Међу њима је био и блаженопочивши Патријарх Парћеније III, који је родом из ове области и кога је Патријарх Фотије упутио да учи у познатој Богословској академији на Халки.

Током Литургије, којом је началствао Патријарх Теодор II уз саслужење Митрополита пелусијског, гувернер Порт Саида Нифон, присуствујући први пут, причао је емотивно о свом детињству које га везује са Грцима и њиховим кућама које је посећивао. Служби су присуствовали и почасни конзулати Обалске страже града Ставрос Евангелидес, председници јелинских и арапских јединица Порт Саида, Мансуре, Дамијете и Исмаилије, заједно са многим верницима.

Касније је председница Јелинске јединице Порт Саида гђа Хрисула Теокарус била домаћин званичног ручка у част Његовог Блаженства и целе црквене јединице.

Извор: Патријаршија Александријска (превод – Информативна служба СПЦ)

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Снежана Круйниковаћ

НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Слава манастира Девина Вода

У манастиру Девина Вода, 25. јула 2017. прослављен је свечано празник иконе Богородице Тројеручице, манастирска слава. Свету Литургију служио је Епископ рашко-призренски Теодосије уз са-служење свештенства и монаштва Епархије рашко-призренске. Након Свете Литургије која је служена у манастирској цркви, одржана је празнична литија и освећење славског колача у порти испред цркве. Славље је завршено традиционалном празничном трпезом коју је припремио игуман манастира јеромонах Фотије са верницима који помажу манастир.

У ЗАГРЕБУ

Прослава Илиндана

Светом Архијерејском Литургијом у Загребу, у суботу, 2. августа 2017. године, свечано је прослављен спомен на Светог пророка Илију – Илиндан. Његовом Високопреосвештенству Митрополиту загребачко-љубљанском др Порфирију саслуживали су на Светој Литургији свештеници и ђакони Саборног храма.

По благослову Митрополита, пригодном беседом, верницима се обратиоprotoјереј Марко Ногић. Говорећи о животу и о времену у којем је живео Све-

У ШАПЦУ 50 година архијерејског служења

Његова Светост Патријарх српски Иринеј је отпотовао, 29. јула 2017. године у Епархију шабачку, поводом молитвеног обележавања великог јубилеја Преосвећеног Владике шабачког Лаврентија – попла века архијерејског служења. У пратњи домаћина, Владике Лаврентија, Епископа ваљевског Милутина, директора Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама др Милете Радојевића, архијерејског заменика protoјереја-ставрофора Мирка Вилотића, директора Патријаршијске управне канцеларије protoјереја-ставрофора Стојадина Павловића, ипођакона Мирослава Ракоњца, Дејана Накића и чтеца Ђорђа Мијајловића, стигао је пред Саборни храм где га је дочекало бројно свештенство, свештеномонаштво и верни народ. На доксологији у катедралном храму Епархије шабачке, Патријарх Српски је између остalog рекао: „Пратио сам све што је Преосвећени Владика учинио за српски род овде и у расејању. Имао сам прилику да видим како он ревнује, воли и све чини на славу Божију, славу Цркве, а на ползу народа нашег.“

Вечерње са петохлебницом служио је Патријарх српски Иринеј, а саслуживали су: архимандрити Нифонт из манастира Богородице Тројеручице у Богоштици и Филимон из манастира Каоне, јеромонах Доситеј са Свете Горе, архијерејски намесник шабачки protoјереј-ставрофор Милан Пантелић, протођакон Стеван Рапајић и ђакон Никола Јанчић. У вечерњим часовима одржана је Свечана академија посвећена животу Епископа Лаврентија. У наставку програма представљена је монографија *Лаврентије – првазнак светлости шихе*. О књизи су говорили академик и песник Матија Бећковић, protoјереј проф. др Велибор Џомић и аутор монографије протођакон др Љубомир Ранковић.

Потом је Патријарх Српски отворио изложбу фотографија о животу Владике Лаврентија, од Богоштице, родног места Владике Лаврентија, до Богосавца који је најновија задужбина Преосвећеног Владике.

Овом дивном молитвеном и духовном сабрању присуствовали су Епископ Чешке Православне Цркве Исаја (Шумперски), свештеници Милун Костић, Љубисав Ацић, Слободан Милуновић, protа Мићић из Линца, Јово Марић из Оснабрика, мати Харитина са сестринством Пећке Патријаршије; protoјереј-ставрофор Петар Лукић – старешина Саборног храма у Београду и други.

Извор: Инфо служба СПЦ

ти пророк Илија, protа Марко осврнуо се и на савремени свет и цивилизацију рекавши да све оно што је ново не треба одмах и прецењивати, као да ни све оно што је старо и наслеђено не треба потцењивати, истакавши веру, морал и обичај као постојане и трајне вредности.

У ДОЊЕМ МИЛНОВЦУ

Благослов Св. Пантелејмона

У уторак, 8. августа 2017. у вечерњим часовима свештенство Епархије тимочке на челу са старешином доњомилановачке цркве protoјерејем Иваном Милановићем, представницима ло-

калне самоуправе и верујућим народом свечано су дочекали честицу моштију Светог великомученика Пантелејмона, коју је овом приликом на дар парохији донео игуман манастира Туман отац Димитрије. Уследила је литија до Цркве Светог Николе где је торжественим вечерњим богослужењем началствовао игуман тумански. Сутрадан, на дан празника, 9. августа, након јутрења, уприличен је свечани дочек Епископу тимочком Илариону, који је овом приликом служио Свету Архијерејску Литургију и препломио славски колач са Сашом Либрићем, председником Савета месне заједнице Доњи Милановац, и свим присутнима честитao градску славу као заветни празник.

У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ Празник Трнове Петке

Епископ шумадијски Јован служио је 8. августа 2017. на празник Преподобномученице Параскеве – Трнове Петке, Свету Литургију у манастиру Петковици. На молитвеном сабрању поводом храмовне славе, у присуству много-бројног верног народа рудничког краја, Епископу су саслуживали архијерејски намесник опленачкиprotoјереј-ставрофор Миладин Михаиловић, protoјереј Милан Савић, јеромонах Мардарије, протонамесници Слободан Радивојевић и Остоја Пешић, protoјакон Иван Гашић и ћакон Урош Костић. Након Свете Литургије, литије око храма и славског чина, приређена је трпеза љубави.

У БЕОГРАДУ Преслава Цркве Св. Петке

У славу Господа и светитељке Петке којој је посвећена црква на Чукаричкој падини, по благослову Патријарха Иринеја, 8. августа 2017, Светом Литургијом је началствовао Епископ моравички Антоније. Саслуживали су архијерејски намесникprotoјереј-ставрофор Бранко Митровић,

protoјереј-ставрофор Станко Трајковић; јереји Јован Лучић и Небојша Милићевић; protoјакон Владимир Руменић и други.

Епископ Антоније пререзао је славски колач, док су тропар са благочестивим народом појали свештенослужитељи и богослови за певницом. Овогодишњи славски колач и славско жито, као и трпезу љубави, припремила је породица Митић.

Казујући животопис Божије угоднице Петке, Владика Антоније је додао: „Житије ове светитељке поучава нас да увек треба да будемо спремни, да сведочимо Христу, да сведочимо Истину. Како то можемо чинити и у наше време? Господ Исус Христос нас саветује да ако учинимо једном од ових малих на земљи – Њему чинимо.“

Преосвећени Владика Антоније је и у име Патријарха захвалио свима парохијанима, старешини храма оцу Николи Трајковићу и братији свештеницима на великом труду и љубави у подизању Храма Свете Петке.

У МАНАСТИРУ ДАЈБАБЕ Евхаристијско сабрање и монашење

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије замонашио је 8. августа 2017, у навечерје празника Светог Пантелејмона и Светог Клиmentа Охридског, у манастиру Дајбабе код Подгорице искушеника ове обитељи коме је дао монашко име Пантелејмон. На дан празника Митрополит Амфилохије је служио Свету службу Божију у манастиру. У литургијској бесједи након читања Јеванђеља он је рекао да

Поводом петогодишњице смрти наше драге тетке Смиље Косановић, за покој њене душе приложемо 5.000 динара за Храм Светог Саве на Врачару, као и 1.000 динара за новине Српске Патријаршије *Православље*.

Тужна Светозарева деца, Бисерка, Борјана и Милутин Косановић.

су сви хришћани као дјеца Христове љубави, призвани да носе Христов крст. „И да себе приносе на миомирну жртву Христу Богу. Такви су били свети Божији људи, такви су били апостоли, сви до једнога, свако према дару. Такав је био и преподобни отац наш Симеон Дајбабски. Сав се преобразио у љубав према Господу, према близијем и у љубав према светињи Божијој. Таква је љубав била и Светог великомученика Пантелејмона и Светог Клиmentа Охридског.“ Он је подсјетио на најважније детаље из житија ових светитеља. „Сви су они били свједоци Бога љубави, сарапети Христу да би саваскрсли са њим. И саваскрсли су“, закључио је Митрополит Амфилохије.

На крају Свете Литургије благосиљан је славски колач.

У ОБРЕНОВЦУ Ново богослужбено место

На празник Св. Пантелејмона, Владика ваљевски Милутин је служио Св. Арх. Литургију и освештао новоподигнуту капелу посвећену овом хришћанској великомученику, при Геронтолошком центру у Обреновцу. Саслуживали су Архимандрит Михаило Биковић – игуман манастира Јовања, protoјереј-ставрофор Јован Петровић, архијерејски намесник посавски, и protoјакон Владимир Руменић. Благољепију дивног сабрања поводом освећења капеле доприneo је Београдски мушки хор под уметничким вођствомprotoјакона Владимира Руменића.

ИЗ ЖИВОТА ЦРКВЕ

Снежана Круйниковаћ

По завршетку Свете Литургије, уприличен је културно-уметнички програм у коме су узели учешће корисници Геронтолошког центра као и прослављени глумац и редитељ Радош Бајић.

Трпеза љубави, која је припремљена у просторијама Парохијског дома обреновачке цркве, заиста је била продужетак Свете Литургије. Беседили су Епископ ваљевски Милутин и глумац и редитељ Радош Бајић, а речи захвалности и благодарности присутном народу и гостима упутили су главни иницијатори и организатори сабрања, протонамесник Немања Павловић, духовник при Геронтолошком центру, као и директор ове установе Зоран Суботић.

У КРУШЕДОЛУ Свечано прослављена Мајка Ангелина

У навечерје празника Преподобне мајке Ангелине (11. августа 2017) у манастиру Крушедолу, Епископ сремски Василије служио је празнично бденије уз саслуживање више свештенослужитеља и ђакона. После богослужења, у порти манастира уприличено је „Културно-уметничко бдење“ у част Мајке Ангелине.

На дан Свете Ангелине српске манастир Крушедол је био место сусрета и радовања. Свештенство са благоверним народом је дочекало свога Архијереја Василија. На Светој Архијерејској Литургији коју је служио Преосвећени Василије са свештенистvом и благоверним народом, рукопложен је ђакон Драган Га-

Монахиња Ефросинија (Петковић)

На празник Светих Макавеја, 14. августа 2017. уснула је у Господу монахиња Ефросинија (Петковић). Мати Ефросинија упокојила се у 90. години живота. Последње дане овогемног живота провела је у манастиру Богородице Тројеручице у Дробњацима под Авalom, Архијепископија београдско-карловачка. Заупокојена Литургија служена је у среду, 16. августа, са опелом у наставку. Монахиња Ефросинија сахрањена је на оформљеном гробљу у порти манастира Богородице Тројеручице.

Пријатељу Ивици у спомен

Јер моју сирошићу иојунише браћа... (2. Кор. 11, 9)

Полазио је у Земунски парк пред цркву да прикупља милостињу. Чинио је то спонтано и ненаметљиво. Био је живањан у разговору и лако улазио у емпатичан однос. Са свима се спријатељио. Трудио се. Није крио да му је некад неподношљиво тешко. Знао се понизити, сит бити, и гладовати (Фил. 4. 12). Кад је ишао на разговоре за посао, замољавао нас је да се молимо за њега. Неко време био је запослен на некаквим хемикалијама, где му се здравље додатно нарушило. Звао ме неколико пута на кафу. Изговарах се сујетним обавезама. А дешавало се да ми некад буде mrsko да преберем ситан новац по цеповима... О, лењиви мој животе! Долазио је са једним пријатељем. Кад им неко нешто поклони делили су то међу собом, искрено се радовали и благодарили. Незаборавни су ти њихови осмеси. Ал' једног дана изненада/ они неће проћи кроз свој део града/на састанак што ће тога јутра бити/ први пут ће један од њих закаснити. Неприметно је ископнео; умро од рака. Неко рече да се дрогирао. Ако и јесте, нек је далеко од срца осуђујућа помисао. Треба имати на уму његов мученички живот. Он је заиста брат, у свему сличан нама. А ми смо исти у свему као он, просјаци Божије милости. Ако је неко рад, нек се помољи за ову напаћену душу. Од Бога му милост.

И отад, милијарде дана и недеља/ неће се видети та два пријатеља,/ дуже од живота, о мртва ће бити,/ два најбоља друга к'о што смо ја и ти.

3. Мајић

врић у чин презвитера. Свако ново рукополагање и Св. Литургија јесте Тајна Педесетице и обновљање благодати, Тајна Христа и Цркве. Проповедао је Преосвећени Владика.

После Литургије уследили су литија и ломљење славских колача, у присуству кумова празника. Обративши се још једном свештенству и благоверном народу, Владика Василије је позвао све да се радују у Господу.

У ЕПАРХИЈИ КРУШЕВАЧКОЈ Владичанска посета

У суботу, 12. августа 2017. Епископ новосадски и бачки Иринеј посетио је Епископа

крушевачког Давида у престоном граду Крушевцу. У Саборној цркви Светог Ђорђа служена је доксологија са многојејствијем, коју је по благослову Владике Давида служио старешина Саборне цркве протојереј-старофор Љубиша Милошевић уз саслужење протојакона Андрије Јелића.

Прва Литургија на јапанском језику у Саборној цркви у Београду

Прошођакон Дамјан Божић

Са благословом Његове Светости Патријарха српског г. Иринеја и Његовог Високопреосвештенства Митрополита токијског и свег Јапана Данила, у недељу, 6. августа 2017. године, на празник Светих мученика пребиловачких и доњохерцеговачких, у Саборној цркви у Београду Свету Архијерејску Литургију служио је Епископ моравички г. Антоније, викар Патријарха Српског, уз саслужење госта из Јапанске Православне Цркве свештеника Григорија Мизуна из Јокохаме. Отац Григорије узносио је молитве на јапанском језику, што је, уједно, било први пут у историји да је у београдској Саборној цркви Света Литургија служена на овом језику. Преосвећеном Епископу моравичком г. Антонију, саслуживали су чланови братства Саборног храма: јереј Славиша Поповић и протођакони Радомир Перчевић и др Дамјан Божић.

Јапанска Православна Црква је аутономна од 1970. године, а потпада под јурисдикцију Московске Патријаршије. У Јапану има 40 хиљада православних верника, преко 30 свештеника и 150 парохија, а отац Григорије служи у Храму Покрова Пресвете Богородице у Јокохами. У *Појмовнику црквене историје*, др Радомир В. Поповић, између осталог пише: Једна од млађих по времену настанка, аутономних Православних Цркава јесте Јапанска Православна Црква. Ова Црква је настала као плод руске мисије на далеком Истоку у другој половини XIX века. Просветитељ и равноапостолни мисионар Јапанаца је отац Николај Касаткин (1836–1912). За светитеља је проглашен 1970. године, празнује се 19. децембра. Њему је посвећен православни храм у јапанском граду Нагасаки. Свети Николај Касаткин се сматра за највећег хришћанског мисионара свих времена. Рођен је у губернији Смоленск, отац му је био ђакон. Завршио је Богословију у Смоленску, а Духовну академију у Петрограду. Као јеромонах обрео се у руском посланству 1861. године у Јапану, у Хаконататеу. Убрзо је потпуно напустио дипломатску службу и посветио се проповедању хришћанске вере међу Јапанцима. Најпре се потрудио да на јапански језик преведе Свето Писмо и неопходне богослужбене

Саборни храм Васкрсења Христовог у Токију – Николај-до (извор: сп.срб.)

не књиге. Од његових писаних дела најпознатија су: *Писма из Јајана, Јајан са тачке ћелијашта хришћанске мисије* (1869), *Јајан и Русија* (1879), *Извештај Савету православној мисионарској друштва* (1879). Његов мисионарски труд је убрзо уродио плодом. Прво је крстio лекара Сакаја и свештеника Саваба 1865. године. Од 1873. средиште мисије премештено је у Токио, главни град. Први православни свештеник Јапанац био је Павле Сабас (1875), а први епископ Јапанске Цркве постао је сам Николај 1885. године. Године 1890. у Токију је подигнут Саборни храм посвећен Христовом Васкрсењу, познат под именом „Николај-до“ – Николајева кућа, и убраја се у најлепше православне храмове у свету.

Јапанска Православна Црква стекла је аутономију 1970. године. Први поглавар аутономне Цркве био је Владимир Нагоски, а од 1972. поглавар је Јапанац, Теодосије Нагашима. Његова је титула: Архиепископ Токија и Митрополит свег Јапана. Седиште Цркве је у Токију. Данас има три епископије, Токијо, Сендаи и Нагашима. Јапанска Црква није тако бројна. Православних Јапанаца има око 40.000 верника, преко 30 свештеника, око 150 парохија. У Токију је отворена Богословија, где студирају будући јапански свештеници, мада многи млади своје студије богословља завршавају у Европи и Америци. У целини посматрано, хришћанство релативно тешко и споро продире у ову земљу далеког Истока. Јапанце највише из хришћанског православног наслеђа одушевљава православна икона за коју имају велики интерес.

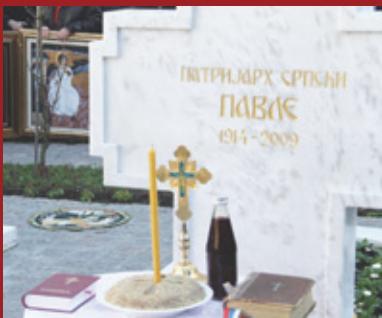
Свештенику Григорију је то била трећа посета Србији, дошао је са супругом Јелисаветом, жељећи да овога пута саслужује, први пут, управо у Саборном храму. Владика Антоније је одржао проповед пред многобројним верницима, а певало је Прво београдско певачко друштво. После Литургије, приређен је свечани ручак за Епископа Антонија, оца Григорија и служашче свештенослужитеље. Свештеник Григорије Мизун је боравио у Србији од 4. до 7. августа 2017. године и том приликом посетио је Тополу и Опленац.

Каменорезачка радионица Јаспис и Сард

Цара Душана бр. 2, Аранђеловац
<http://www.jaspisisard.co.rs/>
(+381) 064/1938710

Све за цркве – од камена:

- иконостаси
- подови
- свети престоли
- розете
- крстови, споменици
- горња места, синтроноси...

**ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ КРЕДИТИРАЊА
НАШИХ ПРОИЗВОДА НА 24 МЕСЕЧНЕ РАТЕ**

**ЛИВНИЦА ЦРКВЕНИХ ЗВОНА "ЛИГРАП"
34312 БЕЛОСАВЦИ ББ
ТЕЛ: 034/6883-502, 064 111 24 34
е-майл: livenicaligrap@yahoo.com**

Ручно и ел. звоњење – источно
У Руса, Грка и светогораца до данас, а код Срба до пада Деспотовине, а од 2007. наново, и то: са програмирањем и са откуцањем часова и четвртина

Свеже: м. Жича (5 зв.), Копорин (3), Милешева (звено 9 тона); храм у Јовцу (3), Уљми (4) Крагујевцу (5), С. Паланци (3), Салаковцу (2), м. Вратна (2)... Белошевац (2), Медвеђа зв. 2 и час., Азања (зв. 4) и час., Витовница (2)...

Часовници – Обнова старих механичких, од историјског значаја, часовника; – Израда нових, тачних, са самосталним пребацивањем на „зима-лето“ време.

скуп „ЖЕЛ-МИР“ аутора

Веб-сајт: zelmir.atspace.com;
szeljko7@gmail.com;
065/920 5 851; 064/20 80 145